Galateni - Comentarii H. Rossier

„Pavel, apostol nu de la oameni, nici prin om, ci prin Isus Hristos şi Dumnezeu Tatăl, care L-a înviat dintre cei morţi, şi toţi fraţii care sunt împreună cu mine, către bisericile Galatiei: Har vouă şi pace de la Dumnezeu Tatăl si de la Domnul nostru Isus Hristos! El S-a dat pe Sine însuşi pentru păcatele noastre, ca să ne smulgă din acest veac rău, după voia Dumnezeului nostru si Tatăl. A Lui să fie slava în vecii vecilor! Amin", (capitolul 1.1-5).

Tot capitolul din care am citat primele versete are drept subiect această chestiune esenţială: Care este gândul lui Dumnezeu cu privire la om? Acest gând, El l-a exprimat de mai multe ori în Cuvântul Său. Este suficient pentru a dovedi faptul acesta să citǎm un singur pasaj: „Terminaţi-o cu omul, a cărui suflare este în nările sale; căci ce preţ are el?" (Isaia 2.22). Dar aici, potrivit întregului subiect al acestei epistole, apostolul înfăţişează omul (sau: vorbeşte despre om) în raport cu slujba creştină. Există o slujbă adevărată şi o slujbă falsă: „Slujba adevărată", cum a zis un frate, „este de la Dumnezeu, prin El şi pentru El; slujba falsă este de la om, prin om şi pentru om".

Se vede aici, chiar de la început, că învăţătorii iudaizanţi, aceşti fraţi prefăcuţi, căutau să arunce dispreţ asupra apostolatului lui Pavel, pentru că el nu fusese rânduit, ca cei doisprezece, de un Hristos în viaţă pe pământ, de la botezul lui Ioan până în momentul când, înălţându-Se la cer, El a fost despărţit de ei de către nor. Dar tocmai prin slujba lui Pavel, aceşti creştini se întorseseră la Dumnezeu, iar această slujbă avea punctul său de plecare într-un Hristos „înviat dintre cei morţi". Acest cuvânt este de toată însemnătatea. Apostolatul lui Pavel nu avea deloc a face cu un Mesia iudaic. O nouă ordine de lucruri fusese introdusă prin învierea lui Hristos, inaugurată pe drumul Damascului, descoperită de Dumnezeu însuşi (capitolul 1.15), pusă în activitate în Faptele Apostolilor 13.3-4. „De aceea", zice apostolul, „de acum încolo nu mai cunoaştem pe nimeni după starea firească; şi chiar dacă am cunoscut pe Hristos după starea firească, totuşi acum nu-L mai cunoaştem în felul acesta" (2 Corinteni 5.16). învierea lui Hristos răspundea cu uşurinţă pericolului care îi pândea pe Galateni, al căror creştinism Vrăjmaşul căuta să-l readucă la practica principiilor vechii creaţii, ca şi cum aceasta n-ar fi fost iremediabil ruinată prin căderea omului. Cu totul dimpotrivă (versetul 4), moartea lui Hristos îi separase în întregime (smulşi pentru a nu mai aparţine de el în nici un fel) de „acest veac rău". Învierea din morţi nu-i introdusese într-o ordine de lucruri cu totul nouă, invizibilă şi cerească, în care nici un lucru vechi nu putea să găsească loc? Învierea imprima deci chiar de la început pecetea sa pe aceşti creştini, în pericol mai târziu de a se întoarce la lume, şi care, de fapt, în oarecare măsură săvârşiseră deja această stânga împrejur.

Aşa se explică faptul că acest capitol 1, şi vom reveni asupra lui în amănunt, ne vorbeşte despre felul în care Evanghelia apreciază valoarea omului. Ce ruină! Ce dispreţ divin când apostolul ne vorbeşte despre om şi-i ia măsura prin Duhul Sfânt! „Caut să plac oamenilor sau lui Dumnezeu?" (1.10).

În afară de învierea care dintr-o dată pune capăt oricărei idei a unei religii bazată pe vechea ordine de lucruri (capitolul 1.1), avem acest adevăr esenţial (pe care îl vom vedea imprimat pe tot capitolul 1 şi mai departe) că omul nu are nici un amestec în Evanghelia încredinţată lui Pavel. El nu este „trimis din partea oamenilor". Apostolatul său este absolut independent de orice influenţă, de orice izvor omenesc. El nu este nici „prin om". Omul nu a fost în nici un fel si în nici o măsură instrumentul acestui apostolat. De unde vine el deci? La cine să ne suim pentru a-i găsi originea? La Isus Hristos, când El S-a arătat lui Saul din Tars pe drumul Damascului, şi nu înainte ca Dumnezeu Tatăl să-L fi înviat. Apostolatul care fusese mijlocul întoarcerii la Dumnezeu a Galatenilor nu avea alt izvor. Nu trebuia să cauţi în el ceva care să-1 lege, în orice ar fi fost, de tradiţia iudaică. Punctul său de plecare se găsea în întregime în noua creaţie. Se vede în acelaşi timp aici acordul perfect între Dumnezeu Tatăl şi Dumnezeu Fiul pentru a-1 proclama.

În aceste câteva versete vedem deci că Hristos a pus capăt prin învierea Sa la tot ceea ce este din om, după ce a pus capăt prin moartea Sa păcatelor noastre şi ne-a smuls din lume, din „acest veac rău". In măsura în care suntem în firea păcătoasă suntem din lume. Îndreptăţirea dată de lege, omul în firea lui păcătoasă şi lumea merg împreună. Scopul lui Hristos dându-Se pe Sine însuşi era cu adevărat potrivit stării Galatenilor. Aceasta punea capăt la tot ce ţinea de lege. Legea rămânea fără îndoială, dar ea nu putea să se aplice la acest veac rău pentru a-1 face mai bun, pentru că el era cu desăvârşire stricat. Singură jertfa lui Hristos, care S-a dat pentru păcatele noastre, putea să ne scoată din el. Legea era deci fără putere asupra unor astfel de obiecte.

Veacul acesta este, pur şi simplu, generaţia actuală, lumea actuală şi mersul ei. Vedeţi Luca 16.8; Romani 12.2; 2 Timotei 4.10; Tit 2.12, unde „veacul" este starea de lucruri prezentă în contrast cu aceea care trebuia să fie stabilită de Mesia. Problema fundamentală aici şi, pentru aceşti Galateni, cea mai greu de acceptat, este că nu mai este nimic de aşteptat de la om, că creştinismul a pus capăt omului în tot ceea ce el ar putea avea mai bun, pentru a introduce un om cu totul nou, înviat dintre cei morţi.

„Toţi fraţii" care erau cu Pavel dădeau aceeaşi mărturie. Ei erau, ca şi el, de la Dumnezeu Tatăl şi de la un Hristos înviat. De aici le venise harul şi pacea. Aceasta nu are legătură cu legea, nici cu Mesia. Harul gratuit al lui Hristos ne-a dat această parte.

El a rezolvat, prin jertfirea desăvârşită de El Însuşi, chestiunea păcatelor noastre. Scopul Său, făcând aceasta, este de a ne smulge din acest veac rău. Noi nu puteam să fim smulşi, atâta timp cât păcatele noastre erau asupra noastră. Prin păcat, veacul acesta, lumea actuală este calificată drept rea, fără nici o posibilitate de îndreptare şi fără nici un amestec de bine. Marea problemă pentru Galateni era: Aparţineau ei, da sau nu, de veacul acesta? Dumnezeu Tatăl nostru, El însuşi este interesat în acest lucru. Aceasta are legătură cu voia Sa şi cu planurile Sale. Este un sfat între Tatăl şi Fiul şi aceasta face parte din slava veşnică a lui Dumnezeu. Înaintea acestei complete eliberări datorate voinţei Dumnezeului nostru si Tatăl sunt motive să spunem: „A Lui să fie slava în vecii vecilor. Amin !" Veacul de acum a fost pe veci suprimat pentru creştin, la fel păcatul care se leagă de el; vecii vecilor se deschid în sfârşit peste el cu slava lor!

„Mă mir că treceţi aşa de repede de la cel care v-a chemat prin harul lui Hristos, la o altă evanghelie.

Nu este alta: dar sunt unii care vă tulbură si voiesc să strice Evanghelia lui Hristos. Dar chiar dacă noi înşine sau un înger din cer ar veni să vă vestească o altă evanghelie, deosebită de aceea pe care v-am vestit-o noi, să fie anatema! Cum am mai spus, o spun şi acum: dacă vă vesteşte cineva ca evanghelie, alta decât aceea pe care aţi primit-o, să fie anatema! Caut eu acum să satisfac pe oameni sau pe Dumnezeu? Sau caut să plac oamenilor? Dacă aş mai căuta să plac oamenilor, n-aş fi robul lui Hristos" (versetele 6-10).

Nu este remarcabil că, atunci când este vorba de Pavel însuşi, ca om folosit pentru a duce Galatenilor Evanghelia, el dispare? El nu mai este decât „cel ce îi chemase prin harul lui Hristos" (versetul 6). Vom întâlni alte exemple de acestea în cursul acestei epistole. Harul lui Hristos fusese totodată instrumentul şi subiectul prezentat Galatenilor; nu era acolo nici un rol pentru om. Totul era har curat, de aceea apostolul avea motive să se mire că au putut să înlocuiască un asemenea subiect atât de complet, atât de minunat, printr-o „evanghelie diferită". Nu este alta, nu sunt două veşti bune; dar această evanghelie a harului lui Hristos poate fi denaturată, stricată de om, întrebuinţată în scopuri rele. În mâinile omului, sub influenţa Satanei, această evanghelie denaturată trebuia să servească, şi aceasta voia duşmanul, la răsturnarea simplei credinţe a Galatenilor. „A vesti o evanghelie deosebită" însemna a adăuga ceva la Evanghelia care le fusese vestită; însă nu există nici un mijloc de a adăuga ceva la vestea bună a harului; ea era absolut perfectă în sine, absolut necondiţionată. Chiar dacă apostolul sau chiar un înger din cer ar face-o, să fie anatema, adică să fie expus în public, în ochii tuturor, ca tăiat (scos, suprimat) şi blestemat de Dumnezeu Însuşi! Această teribilă sentinţă era asupra propriului său cap sau asupra aceluia al unui înger, al unei creaturi fără păcat care, în afară de îngerii căzuţi, nu luaseră niciodată parte la ceva asemănător cu căderea omului.

La versetul 9 el repetă: Ce primiseră ei? Li se prezenta Evanghelia aşa cum o primiseră, sau o evanghelie la care se adăugase ceva care o altera? De fapt, această evanghelie era capodopera lui Satan. Ea părea că ar conţine toată Evanghelia, fără să scoată nimic din ea, dar adăuga ceva la ea, puţin, cel mult unul sau două amănunte, care, în definitiv, veneau de la Dumnezeu, deoarece fuseseră poruncite de El, astfel, de exemplu, tăierea împrejur. Ei (aceştia) să fie anatema!

Se află la versetele 8 şi 9 două laturi (părţi) distincte ale acestei Evanghelii: mai întâi ceea ce Pavel vestise, după aceea, ceea ce ei primiseră. Priceperea lor putea fi, şi de fapt era incompletă. Aceşti învăţători mincinoşi se puteau socoti îndreptăţiţi să vină în ajutorul înţelegerii lor. Dar nu! Singură Evanghelia lui Pavel putuse să adauge ceva la ceea ce ei primiseră. Orice aşa-zis adevăr prezentat altfel era o cursă înşelătoare! Ceea ce ei primiseră prin apostolul Pavel venea direct de la Dumnezeu. Aceasta nu era o lucrare de compromis cu oamenii. Pentru Pavel: a-L satisface pe Dumnezeu, a-l fi pe plac lui Hristos, al Cărui rob era, aceasta însemna totul. Oamenii nu aveau nici un loc aici, nici pentru a-i satisface, nici pentru a le fi pe plac. Deci avem noi dreptate să spunem: Omul nu are nici un loc, nici o parte în lucrarea mântuirii şi în predicarea Evangheliei, decât prin păcatele lui?

„Fraţilor, vreau să ştiţi că Evanghelia vestită de mine nu este omenească, pentru că n-am primit-o, nici n-am învăţat-o de la om, ci prin descoperirea lui Isus Hristos" (versetele 11-12).

Rămânea încă de dovedit că Evanghelia predicată de Pavel nu avea nici o obârşie în om. Ea nu era potrivită felului de a gândi al omului. Apostolul nu o primise de la om. El nu o învăţase. Dacă el ar fi învăţat-o, omul l-ar fi învăţat. Din contră, originea sa era absolut divină. Ea îi fusese descoperită prin Isus Hristos; dar mai degrabă: descoperirea lui Isus Hristos este această Evanghelie, şi pe cine poate să descopere ea, decât pe El Însuşi?

„Aţi auzit care era purtarea mea de altădată, în daism, cum prigoneam peste măsură de mult Biserica lui Dumnezeu şi făceam prăpăd în ea şi cum eram mai înaintat în iudaism decât mulţi de o vârstă cu mine din poporul meu, fiind însufleţit de o râvnă nespus de mare pentru tradiţiile strămoşilor mei" (versetele 13-14). Saul din Tars nu era deloc străin de această „evanghelie" făurită de om. El începuse prin a fi martorul ei cel mai de seamă şi după caracterul său cel mai înalt, deoarece legea fusese instituită de Dumnezeu. Acest prigonitor al creştinismului se baza, deci, în întregime pe om: el însuşi mai întâi, apoi neamul său, părinţii săi şi tradiţiile lor. Toate aceste avantaje făcuseră din el un vrăjmaş al lui Hristos si al alor Săi. Dar acum istoria acestui vrăjmaş neînduplecat al lui Dumnezeu se sfârşise pentru totdeauna! Unde ajunsese ea?

„Dar când Dumnezeu — care m-a pus deoparte din pântecele mamei mele şi m-a chemat prin harul Său — a găsit cu cale să descopere pe Fiul Său în mine, ca să-L vestesc printre Neamuri, îndată nu m-am sfătuit cu carnea şi cu sângele (adică n-am alergat la ajutorul, la sfatul unui om), nici nu m-am suit la Ierusalim, la cei care au fost apostoli înainte de mine, ci m-am dus în Arabia. Apoi m-am întors iarăşi la Damasc" (versetele 15-17).

Începând de atunci, totul vine de la Dumnezeu şi nu depinde câtuşi de puţin de om. Înainte ca Saul să fi intrat pe scena lumii, Dumnezeu Însuşi îl pusese deoparte, chiar din pântecele mamei lui; după aceea Dumnezeu îl cheamă prin harul Său, în sfârşit vine momentul în care Dumnezeu descoperă pe Fiul Său în el. Pe drumul Damascului, Pavel sfârşeşte el însuşi istoria sa ca Iudeu si ca om, si pune ultima trăsătură de pensulă la portretul său de duşman neînduplecat al lui Dumnezeu.

Acum planurile lui Dumnezeu se împlinesc. Pavel devine evanghelistul lui Hristos printre Neamuri. Dumnezeu a început istoria lui chiar din pântecele mamei lui, înainte ca omul, Saul din Tars, să o fi scris pe a sa; dar Dumnezeu îl lasă să facă el finisarea. Nu mai este de acum înainte nimic de adăugat la tabloul omului: istoria lui este terminată.

Este vorba acum de a-L face cunoscut printre Neamuri pe Acest Hristos pe care Pavel nu-L voia, şi pe el însuşi Dumnezeu l-a ales pentru aceasta.

Dumnezeu dovedeşte aici, si o va dezvolta în cursul acestei epistole, că există în acelaşi individ doi oameni în întregime opuşi unul altuia: omul vechi şi omul cel nou. Istoria omului vechi, ca şi povestirea sfârşitului său ne sunt date de două ori chiar din gura lui Pavel în Faptele Apostolilor. Iar istoria omului nou ne este dată aici în detaliu. Nimeni în afară de Dumnezeu nu poate determina momentul naşterii sale. El îl alege spre a-l fi de folos. El l-a pregătit mai dinainte; harul Său îl face să se nască. Descoperirea Fiului Său, a Celui de al doilea om, are loc; ea are loc fără nici o participare a celui dintâi (adică a omului vechi), decât că el nu suflă în acest moment decât ameninţare si ucidere. De atunci Pavel devine purtătorul de cuvânt care vesteşte pe Hristos printre Neamuri, în acel mediu nelimitat. Iubirea lui Dumnezeu face să se reverse binecuvântări peste această mulţime nenumărată a Neamurilor, prin preţiosul Nume al Fiului Său unic. Acesta este faptul, dar îndată vechiul om nu opune nici o rezistenţă la aceasta; Pavel nu cere sfat nici de la carnea nici de la sângele care caracterizează pe omul vechi şi care nu au aici nici un rol. Arabia este pustia: simbol al absenţei oricărei resurse umane. Dacă Babilonul făcea parte din Arabia, s-ar fi putut părea că existau altădată resurse în el. Dar după aceea el revine la Damasc, origine a vieţii sale noi şi locul slujbei sale printre Neamuri.

„După trei ani m-am suit la Ierusalim să fac cunoştinţă cu Chifa şi am rămas la el cincisprezece zile. Dar n-am văzut pe nici unul altul dintre apostoli, decât pe Iacov, fratele Domnului. In cele ce vă scriu, iată, înaintea lui Dumnezeu, nu mint. După aceea m-am dus în ţinuturile Siriei si ale Ciliciei. Si eram necunoscut la fată bisericilor din Iudeea, care sunt în Hristos. Ele auzeau doar spunându-Se: „Cel care ne prigonea odinioară, acum vesteşte credinţa pe care altădată căuta s-o nimicească". Şi slăveau pe Dumnezeu pentru mine" (versetele 18-24).

A trebuit ca trei ani să se scurgă încă pentru ca Pavel să se suie la Ierusalim. In convertirea sa care îl desparte dintr-o dată de legăturile sale iudaice, totul este absolut subit; nimic asemănător în slujba sa. Aceasta din urmă este învăţată încet şi pe îndelete în zilele din pustie. Totdeauna este aşa. Chemarea la slujbă este deodată şi primeşte dovada sa imediată. Acesta a fost cazul lui Saul din Tars, cu ocazia convertirii lui: „Îndată a predicat în sinagogi pe Isus, că El este Fiul lui Dumnezeu" (Faptele Apostolilor 9.20); dar când este vorba despre pregătirea pentru slujbă, ea durează adesea cu atât mai mult cu cât slujba are mai multă întindere şi putere. Cât de mult slujba, aşa cum lumea creştină o înţelege, este diferită de felul acesta de a gândi!

În sfârşit, Pavel se suie la Ierusalim. El nu se duce să se alipească de aceia care erau apostoli înainte de el, nici ca să ia de la ei elementele slujbei sale, dar rămâne cincisprezece zile la Petru pentru a face cunoştinţă cu el şi nu vede pe nici unul dintre ceilalţi apostoli, în afară de Iacov, fratele Domnului. Pentru ce insistă el atât în a declara că nu minte? Pentru că trebuie să dovedească în toate acestea că nici omul, nici regulile date omului, nici dreptatea dobândită cu ajutorul omului, nici intervenţia legii nu au nici o parte în lucrarea aceasta. Slujba sa avea o cu totul altă origine decât aceea a celor doisprezece, caracterizată în Faptele Apostolilor 1.21-22.

De la Ierusalim, apostolul se duce în ţinuturile Siriei şi Ciliciei, teritoriu în întregime păgân, unde activitatea sa nu ne este descrisă, pentru că ea nu face parte din scopul special pentru care el fusese chemat. Acest scop nu este din plin pus în lumină decât atunci când Barnaba şi Saul sunt puşi deoparte pentru lucrarea la care Duhul Sfânt i-a chemat şi pleacă din Antiohia pentru a o împlini (Faptele Apostolilor 13.1-4). În timpul şederii sale în Siria şi Cilicia, Pavel era necunoscut chiar la faţă adunărilor din Iudeea. Ele auzeau spunându-se doar că acest prigonitor de odinioară propovăduia acum Evanghelia şi vestea credinţa pe care o nimicea altădată; şi ele slăveau pe Dumnezeu din cauza lui. Nu Pavel, ci Dumnezeu era înaintea ochilor acestor creştini adunaţi şi ieşiţi din iudaism. După părerea lor, Pavel propovăduia ca veste bună credinţa, totalitatea adevărurilor creştine dobândite prin moartea şi învierea lui Hristos. Consecinţa lipsei lor de legătură personală cu apostolul era că orice ocazie le era luată de a-1 slăvi pe Pavel, pe care ele nu-l văzuseră niciodată si că era dovedit că nu exista la el nici o întoarcere spre iudaismul de la care un Hristos slăvit îl smulsese deodată şi pentru totdeauna.

Terminând observaţiile noastre asupra acestui prim capitol, ni se pare folositor să rezumăm rolul pe care Dumnezeu îl recunoaşte omului în slujba evangheliei. Acest rol, lucru profund umilitor, este absolut nul. Slujba nu este de la oameni, ca şi cum ei ar fi izvorul, mijlocul sau instrumentul; ea nu este printr-un om, căci ea nu are nevoie de intervenţia sa, nici de a fi recunoscută de el (de om) (versetul 1); ea nu se adresează omului pentru a-1 satisface sau a-i fi pe plac (versetul 10). Propovăduirea lui Pavel nu era de obârşie omenească, nici învăţată la şcoala omului (versetele 11-12). Omul eminent, Pavel însuşi, fusese dat la o parte pentru a-L pune în locul lui pe Hristos, dar Hristos descoperit în el, într-un om nou, unit cu El, într-un om în Hristos!

Pentru a arăta cât de mult refuză Dumnezeu un loc omului în această epistolă, voi cita încă: capitolele 2.6-16; 5.3; 6.7 (a se citi trimiterile).

„După patrusprezece ani, m-am suit din nou la Ierusalim, împreună cu Barnaba, luând cu mine şi pe Tit. M-am suit în urma unei descoperiri şi le-am arătat Evanghelia pe care o predic printre Neamuri, dar deoparte, celor mai de seamă, ca nu cumva să alerg sau să fi alergat în zadar. Nici chiar Tit, care era cu mine, măcar că era Grec, n-a fost silit să fie tăiat împrejur; şi aceasta din cauza fraţilor mincinoşi, furişaţi şi strecuraţi printre noi, ca să pândească libertatea pe care o avem în Hristos Isus, ca să ne aducă la robie. Noi nu ne-am supus lor şi nu ne-am potrivit lor nici măcar un ceas, pentru ca adevărul evangheliei să rămână cu voi. Cei care sunt socotiţi ca fiind ceva — orice ar fi fost ei, nu are nici o importanţă pentru mine: Dumnezeu nu caută la fata oamenilor — ei, cei socotiţi ceva, nu mi-au adăugat nimic. Ci dimpotrivă, când au văzut că mie îmi fusese încredinţată Evanghelia pentru cei netăiaţi împrejur, după cum lui Petru îi fusese încredinţată Evanghelia pentru cei tăiaţi împrejur căci cel care lucrase în Petru pentru apostolia tăierii împrejur, lucrase şi în mine faţă de Neamuri şi recunoscând harul care-mi fusese dat, Iacov, Chifa şi Ioan, care sunt priviţi ca stâlpi, mi-au dat mie şi lui Barnaba mâna dreaptă de părtăşie, ca să mergem la Neamuri, iar ei la cei tăiaţi împrejur. Ne-au spus numai să ne aducem aminte de săraci, şi chiar aşa am şi căutat să fac" (capitolul 2.1-10).

Pentru a încheia subiectul rolului omului când este vorba de lucrarea lui Dumnezeu, rămânea încă de ştiut dacă cei mai de seamă nu puteau şi nu trebuiau să aibă aici vreo parte. Apostolul tăgăduieşte aceasta în chipul cel mai pozitiv: „cei care erau socotiţi ca fiind ceva, orice ar fi fost ei, nu are importanţă pentru mine... ei, cei socotiţi ceva, nu mi-au adăugat nimic". Aceşti fraţi mincinoşi ar fi vrut să-i convingă pe Galateni că Evanghelia lui Pavel îi era sugerată de către fraţii Iudei cu vază. Apostolul respinge cu indignare o astfel de presupunere. El tocmai a demonstrat până aici că adevărul pe care-l vestea nu avea absolut nimic de a face cu omul, decât pentru a-1 mântui şi a-1 smulge din acest veac rău. Consideraţia este o impresie omenească, care se impune fie prin meritul, fie prin calităţile acelora care ne înconjoară. Ea nu are valoare în ochii lui Dumnezeu, căci „Dumnezeu nu caută la faţa omului" (versetul 6) şi orice ar fi fost ei, nu-i păsa apostolului, iar aceştia care erau mai de seamă nu-i adăugaseră nimic mai mult. Aceasta era în contradicţie directă cu principiile iudaismului, care, cum se vede în evanghelii şi în Faptele Apostolilor, atribuia acestui element un rol cu totul deosebit în lucrurile lui Dumnezeu. Adresându-se lor, apostolul nu avea nicidecum intenţia de a se face aprobat, dar el dorea să îndepărteze toate piedicile pe care neştiinţa acestor oameni cu vază, care aveau încrederea publicului, ar fi putut să le ridice evangheliei sale.

În aceasta, ca în toate lucrurile, Dumnezeu îl călăuzea pe slujitorul Său pentru a-1 face să acţioneze cu înţelepciune. Se vede acest lucru într-un chip deosebit în cazul lui Tit. Acesta din urmă, fiind Grec, era netăiat împrejur şi n-a fost silit la Ierusalim să se taie împrejur (versetul 3). Aceasta înde-părta cu totul orice pretext „fraţilor mincinoşi, strecuraţi printre noi, ca să pândească libertatea pe care o avem în Hristos Isus, ca să ne aducă la robie". Caracterul lor, falsitatea lor, scopul lor, ura lor contra libertăţii creştine sunt, în câteva cuvinte, din plin puse în lumină aici — şi iată ce Galatenii erau pe cale să primească în schimbul deplinei libertăţi a slujbei Duhului! Apostolii Iacov, Chifa şi Ioan înţelegeau bine aceasta. Ei nu erau doar consideraţi ca ceilalţi, ci „priviţi ca stâlpi". Aceştia nu puteau să acţioneze într-un alt sens decât Pavel şi Barnaba, fără să nimicească lucrarea însăşi la care fuseseră chemaţi.

Astfel Domnul însuşi împuternicea şi binecuvânta lucrarea Sa, încât ea a fost una printre Iudei şi printre Neamuri.

Observaţi că nu există nici un gând la Pavel de a-şi atribui lui însuşi un rol. El zice: apostolii „Iacov, Chifa şi Ioan... mi-au dat mie si lui Barnaba mâna dreaptă de părtăşie". Însă Barnaba însuşi a fost prins în laţul făţărniciei unui apostol (Petru) şi al celorlalţi Iudei, dar el nu căuta în nici un chip să atenueze rolul pe care Dumnezeu l-a dat dintr-o dată acestuia din urmă în Evanghelia vestită Neamurilor.

„Dar când a venit Petru în Antiohia, i-am stat împotrivă în faţă, pentru că era de condamnat. Căci, înainte de venirea unora de la Iacov, el mânca împreună cu cei dintre neamuri; dar când au venit ei, s-a ferit şi a stat deoparte, de teama celor tăiaţi împrejur. Împreună cu ei au început să se prefacă şi ceilalţi Iudei, aşa că până şi Barnaba a fost atras în făţărnicia lor" (versetele 11-13).

Intrăm aci în inima însăşi a chestiunii cu privire la evanghelie. Admite ea, cum o afirmă apostolul Galatenilor, o ruptură completă de principiile altădată admise în legea lui Moise? Sau nu trebuia mai degrabă să recunoşti, cum pretindeau învăţătorii mincinoşi, că aceste principii puteau fi admise cu condiţia de a nu contrazice adevărurile aduse prin evanghelie? Aşa era chestiunea. Notaţi bine că aceea ridicată în Antiohia nu era în aparenţă o chestiune esenţială. Nu se putea să se unească mai degrabă la mesele luate în comun, cu fraţii cu care împărtăşeau într-un chip mai complet felul lor de a vedea? Nu trebuia să se poarte cu menajamente unii faţă de alţii şi să se suporte reciproc? Ei bine! pentru a-şi atinge ţinta, Vrăjmaşul ia un drum ocolit şi cu o supremă abilitate reuşeşte să-l introducă aici pe Petru, apostolul cel mai capabil de a exercita o influenţă printre fraţi şi de a se face ascultat. Venit la Antiohia, Petru, urmând drumul libertăţii creştine care nu făcea nici o deosebire între Iudei şi Neamuri, Petru, zic, mânca împreună cu fraţii ieşiţi dintre Neamuri, dar când câţiva fraţi au venit de la Ierusalim, de la Iacov, el s-a retras de la această masă în comun. Pentru acest fapt, el era de condamnat. Dacă el n-ar fi fost condamnat pe faţă prin fapta sa, Pavel n-ar fi putut să acţioneze în public faţă de el, aşa cum a făcut; dar a acţiona altfel însemna a recădea el însuşi în felul de a lucra prefăcut al fraţilor mincinoşi. Nu putea să se înşele în privinţa aceasta.

Petru însuşi, după ce umblase în libertatea evangheliei, revenea, din teama de opinia şi de gândirea Iudeilor, la robia legii. Ce motiv pentru un apostol!

Nu acţionase el odinioară la fel fată de Hristos, amintire adânc umilitoare, în curtea marelui preot? Si această frică de opinia altora nu-l făcuse să-L tăgăduiască pe Domnul însuşi? In definitiv, un act atât de simplu şi cu o urmare atât de neînsemnată ca alegerea comesenilor avea rezulatate care duceau la tăgăduirea evangheliei: teamă de om, întoarcere la jugul de care harul îi eliberase pe creştini, prefăcătorie înălţată în sistem printre fraţi, lipsă de sinceritate în umblare, capcană şi poticnire pusă înaintea picioarelor fraţilor, şi târându-l până şi pe Barnaba, tovarăş al lui Pavel, apostol în atâtea ocazii al libertăţii creştine: acestea erau în mâinile Satanei cauzele şi roadele unui fapt atât de puţin important în aparenţă.

Nu trebuie să veghem noi înşine în privinţa aceasta cu stricteţe asupra faptelor noastre? Dacă noi suntem mai puţin în pericol ca odinioară de a recădea sub jugul legii, sub care, de fapt, n-am fost niciodată, n-am fi mult mai în pericol ca altădată de a ne întoarce la lumea de care harul lui Dumnezeu ne-a eliberat complet? Epistola către Galateni ne va da mai târziu ocazia de a reveni la acest pericol.

„Când i-am văzut că nu umblă drept după adevărul evangheliei, am spus lui Petru în faţa tuturor: „Dacă tu, care eşti Iudeu, trăieşti ca Neamurile, şi nu ca Iudeii, cum sileşti pe Neamuri să trăiască în felul Iudeilor?" Noi suntem Iudei din fire, iar nu păcătoşi dintre Neamuri. Totuşi, fiindcă ştim că omul nu este îndreptăţit prin faptele Legii, ci numai prin credinţa în Isus Hristos, am crezut şi noi în Hristos Isus, ca să fim îndreptăţiţi prin credinţa în Hristos, iar nu prin faptele Legii, pentru că prin faptele Legii nimeni nu va fi îndreptăţit. Dar dacă, în timp ce căutăm să fim îndreptăţiţi în Hristos, noi înşine am fi găsiţi păcătoşi, este oare Hristos un slujitor al păcatului? Nicidecum! Căci dacă reclădesc lucrurile pe care le-am dărâmat, mă arăt ca un călcător de lege" (versetele 14-18).

Pavel ne dă aici rezumatul vorbirii lui. Venind la Antiohia, Petru trăise ca Neamurile şi nu ca Iudeii; părăsind acest mers la venirea Iudeilor de la Iacov, el silea pe Neamuri să se poarte ca Iudeii, restabilind sistemul deosebirilor după Lege şi prin urmare acela al faptelor legii, pe principiul cărora nici un om nu putea să fie îndreptăţit. Dar, mai rău decât aceasta, în virtutea încrederii pe care i-o arătau Neamurile, în virtutea cheilor pe care i le încredinţase Domnul pentru a le deschide împărăţia cerurilor, ele aveau să se lase readuse la un sistem de îndreptăţire pe temeiul faptelor legii în locul temeiului credinţei în Hristos şi al iertării păcatelor prin această credinţă (Faptele Apostolilor 10.43). Această simplă faptă a lui Petru punea deci în discuţie temelia vieţii creştine pe care el o propovăduise şi îndreptăţirea prin credinţă. Dacă pentru a veni la Hristos, Galatenii, revenind la obiceiurile legii, căutau să fie îndreptăţiţi prin ea, Hristos Însuşi era un slujitor al păcatului şi învăţătura Sa făcuse din ei, ca şi din apostol, nişte călcători de lege. Nicidecum! Era imposibil să admiţi o asemenea enormitate: slujba pentru Hristos având păcatul drept obiect!

„Căci eu, prin lege, am murit faţă de lege, ca să trăiesc pentru Dumnezeu. Am fost răstignit împreună cu Hristos si trăiesc... dar nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăieşte în mine. Şi viaţa pe care o trăiesc acum în trup, o trăiesc în credinţa în Fiul lui Dumnezeu, care m-a iubit şi S-a dat pe Sine Însuşi pentru mine. Nu lepăd harul lui Dumnezeu; căci dacă dreptatea se capătă prin lege, degeaba a murit Hristos" (versetele 19-21).

În constrast total cu slujba legii, Pavel, în versetele 19-21 ne va descrie propria sa slujbă şi comorile pe care el le-a găsit în ea pentru el însuşi. Două lucruri îl deosebesc pe creştin: 1) o viaţă în întregime nouă şi 2) posesiunea Duhului Sfânt (capitolul 3). Să ne oprim acum la primul din aceste puncte. Observaţi că aici totul este personal. Acestea nu sunt principii abstracte, ci lucruri care au fost trăite şi înţelese de apostol. „Eu, prin lege, am murit faţă de lege, zice el, ca să trăiesc pentru Dumnezeu". Pavel îl întâlnise pe Hristos după învierea Sa; el învăţase acolo că legea îl condamna cu desăvârşire. El, omul drept sub lege, Îl lepădase pe Hristos venit în har. Legea îl condamna deci la moarte. Această sentinţă fusese executată, dar nu asupra lui însuşi, care, fără aceasta, ar fi fost pierdut pe vecie. Ea fusese executată asupra altuia, asupra lui Hristos. Acolo era secretul mântuirii sale. Legea Îl condamnase pe Hristos la moarte. Exercitând slujba sa, care era de a-1 omorî pe Pavel, dar în persoana altuia, ea nu mai avea de acum înainte nici o putere asupra lui. Un om ghilotinat nu mai are nimic de a face cu legea care l-a executat. El este eliberat de lege prin moarte, deoarece moartea este condamnarea absolută si definitivă; în sfârşit, prin moarte el este eliberat, cum vom vedea mai târziu, de carne (firea păcătoasă) (Galateni 5.24) şi de lume (Galateni 6.14). Un om cu totul nou a ieşit de aici. Prin judecata pe care El a purtat-o şi a suferit-o în locul meu, Hristos a sfârşit-o cu toate aceste lucruri şi El a sfârşit-o pentru mine. Acum El nu mai trăieşte pentru aceste lucruri, El le-a părăsit prin moarte, eu deci de asemenea. El trăieşte pentru Dumnezeu, pentru ca şi eu să trăiesc pentru Dumnezeu. O viaţă de înviere a început pentru mine. Această viaţă are ca obiect pe Dumnezeu; mai ales despre lege este vorba aici. Legea L-a omorât pe Hristos, căci este spus: „Blestemat este oricine este atârnat pe lemn" (Galateni 3.13). Desigur, ea n-a găsit nimic de condamnat în El, nici o pricină de blestem; ea n-a găsit decât o perfecţiune absolută; dar un singur fapt, în afară de orice altă pricină, blestemul era rostit prin Cuvânt asupra celui ce ocupa acest loc pe un lemn blestemat (Deuteronom 21.23). Dar acolo El a luat locul nostru în toată grozăvia lui. Toate motivele de blestem rostite contra noastră, El le-a purtat în har, socotindu-le ale Sale. Legea n-a omis nici una din ele; ea le-a enumerat pe toate. „Eu, prin lege, am murit", dar „am murit faţă de lege". Ea nu mai are nici o putere faţă de mine, aşa cum nu mai are nici o putere asupra lui Hristos. „Prin lege eu am murit faţă de lege". Eu am deci moartea înapoia mea, dar pentru ce? „Pentru ca să trăiesc pentru Dumnezeu". Acela care a luat locul meu a murit. Unde este deci locul meu? În moartea Sa.

Dar Hristos nu mai este în moarte. Unde este El? Înviat, în cer şi în slavă. El trăieşte pentru Dumnezeu. Eu, la fel, trăiesc pentru Dumnezeu, aşteptând să ocup acelaşi loc ca Hristos, căci eu sunt încă pe pământ, dar mort în ce priveşte viaţa mea veche si trăind o viată nouă, o viată de înviere. Această viată este în mine: Hristos trăieşte în mine. De acum înainte viaţa mea nu va putea niciodată să fie despărţită de a Sa. Această viaţă nu cade sub simţuri; voi o vedeţi după efectele sale. Înaintea ei, voi credeţi adesea că aveţi treabă cu vechea viată si noi vom

vedea mai târziu pentru ce. Dar este o viaţă cu totul nouă. Un element cu totul nou o pune în acţiune, credinţa. Mai înainte, fără credinţă, aveam o aparenţă de viaţă, dar o aparenţă numai, căci această viaţă era moarte pentru Dumnezeu. Acum ea este o mare realitate. Este o viată de credinţă care se leagă de Fiul lui Dumnezeu şi nu se mai leagă de primul Adam. Este o viaţă de iubire, de o iubire pe care El a dus-o pentru mine până la jertfirea de Sine Însuşi. Murind prin lege, eu am murit faţă de lege. Trăind în credinţă nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăieşte în mine. Fără îndoială, eu trăiesc în carne şi aşa voi face atâta timp cât voi fi în această lume, căci carnea nu este moartă, dar eu pot să mă socotesc drept mort în ce priveşte carnea, cum mă socotesc mort faţă de lege, căci carnea nu mai este motivul determinant al vieţii mele. Acest adevăr atât de important va reveni mai târziu înaintea ochilor noştri.

Prin iubire am învăţat să-L cunosc pe Fiul lui Dumnezeu. El S-a dat pentru mine. Ce-L obliga la aceasta, dacă nu iubirea? El a murit în locul meu: El este victima (jertfa) care poartă pe cruce toată starea mea, toate faptele mele rele şi nesfârşitele lor urmări, tot blestemul care este legat de ele, tot ceea ce se rezumă în acest cuvânt: „El a fost făcut păcat". Desigur, vorbind astfel, Pavel nu făcea zadarnic harul lui Dumnezeu. Nu-i aşa că harul ne-a dobândit îndreptăţirea (Romani 3.22)? Dacă prin lege am fi dobândit-o, Hristos ar fi murit degeaba. Moartea Sa n-ar avea nici un scop!

Pentru a încheia, să rezumăm în câteva cuvinte, înainte de a trece la capitolul 3, ceea ce aceste prime capitole ne-au învăţat despre lege. Legea nu dă dezrobirea, nici viaţa, nici puterea, nici un obiect ca motiv al mersului nostru; ea nu poate să-l declare nevinovat pe vinovat; ea nu poate fi un ajutor pentru el. Singurul lucru pe care legea poate să-l facă este să-l condamne si să-l omoare.

Dar acela care, prin credinţă, a primit viaţa, nu trăieşte pentru sine. „Hristos trăieşte în mine", zice apostolul. El este în mine un izvor de viaţă, de părtăşie, de bucurie divină, de dragoste sfântă, de lumină şi de putere. Numai că eu trăiesc încă în trup (în carne), eu sunt încă în trup, dar cu însuşirea de a mă dărui în întregime „lui Dumnezeu, ca vii, din morţi cum eraţi; şi daţi lui Dumnezeu mădularele voastre ca unelte ale dreptăţii" (Romani 6.13). Cât priveşte purtarea mea în această lume, eu trăiesc în credinţa în Fiul lui Dumnezeu şi găsesc în El un motiv suprem pentru a trăi astfel: „El m-a iubit".

Creştinul este deci mort faţă de lege (Galateni 2.19), faţă de păcat (Romani 6.11), faţă de lume (Galateni 6.14), faţă de învăţăturile începătoare ale lumii (Coloseni 2.19-20). Dacă noi căutăm descrierea completă a unui creştin eliberat de lege, vedem că el este în Hristos; că Hristos este în el, viu (Galateni 2.20) şi descoperit (Galateni 1.16); că Hristos este înaintea lui ca Ţinta sa. Atunci dragostea este la lucru: „El m-a iubit şi S-a dat pe Sine Însuşi pentru mine."

Voi atrage atenţia, încheind, cât de incomplet ne dăm seama de scopul pe care l-a avut Mântuitorul nostru preaiubit murind pentru noi:

El S-a dat pe Sine Însuşi pentru păcatele noastre, ca să ne smulgă din acest veac rău (Galateni 1.4; 1 Corinteni 15.3).

El m-a iubit şi S-a dat pe Sine Însuşi pentru mine (Galateni 2.20). Dumnezeu Şi-a arătat dragostea Sa faţă de noi, prin faptul că pe când eram noi încă păcătoşi, Hristos a murit pentru noi (Romani 5.8).

El a murit pentru a ne răscumpăra din blestemul legii, făcându-Se blestem pentru noi (Galateni 3.13).

El a murit pentru toţi, pentru ca noi să nu mai trăim pentru noi înşine, în iubire de sine, ci pentru El (2 Corinteni 5.15).

El a suferit odată pentru păcate, pentru ca să ne aducă la Dumnezeu (1 Petru 3.18; Exodul 19.4).

El a murit nu numai pentru neam, ci şi ca să adune într-un singur trup pe copiii lui Dumnezeu cei risipiţi (Ioan 11.52).

El a purtat păcatele noastre în trupul Său, pe lemn, pentru ca noi, fiind morţi faţă de păcate, să trăim pentru dreptate (1 Petru 2.24).

El S-a dat pe Sine Însuşi pentru noi, ca să ne răscumpere din orice fărădelege şi să-Şi curăţească un popor care să fie al Lui, plin de râvnă pentru fapte bune (Tit 2.14).

Hristos a iubit Adunarea şi S-a dat pe Sine pentru ea, ca s-o sfinţească, după ce a curăţit-o prin botezul cu apă, prin Cuvânt, ca să înfăţişeze înaintea Lui această Adunare slăvită, fără pată, fără zbârcitură sau altceva de felul acesta, ci sfântă si fără pată (Efeseni 5.25-28).

"O, Galateni fără minte! Cine v-a fermecat pe voi, înaintea ochilor cărora Isus Hristos a fost prezentat ca răstignit? Iată numai ce voiesc să ştiu de la voi: prin faptele Legii aţi primit voi Duhul, sau prin auzirea credinţei? Sunteţi aşa de fără minte? După ce aţi început prin Duhul, acum să sfârşiţi în firea păcătoasă? În zadar aţi suferit voi atât de mult? Dacă în adevăr a fost în zadar" (versetele 1-4).

După cele două capitole de prefaţă care se termină la versetele 19-21 ale capitolului 2 prin măreaţa descriere a unui creştin individual eliberat, intrăm, cu capitolele 3 şi 4, în expunerea învăţăturii din epistola noastră. Această expunere începe prin a pune sub ochii noştri starea de plâns în care, sub influenta unei false învăţături, căzuseră aceste adunări din Galatia. Cu ce termeni, aproape violenţi, apostolul descrie această stare morală! Ruina era atât de aproape! Satan reuşea să dea la o parte crucea dinaintea ochilor acestor adunări, crucea despre care apostolul, vorbind despre el însuşi, spusese: „Sunt răstignit cu Hristos!" Cine putuse deci să-i înşele în chestiunea aceasta? Cine putuse să le aducă o astfel de nebunie? Termenul, „fermecat" (vrăjit) ne arată care este sursa satanică a acestei lucrări. Isus nu fusese prezentat ca răstignit înaintea ochilor lor? De fiecare dată când ne aşezăm la masa Domnului, nu vestim noi moartea Sa pe cruce până va veni El?

Părăsiseră ei crucea, această temelie chiar a mântuirii lor, despre care el le arătase că ea este sfârşitul întregii existenţe a omului în firea păcătoasă (Galateni 2.20-21)? Cu mult mai mult încă, viaţa lor nouă, caracterizează prin darul Duhului Sfânt, îşi aflase ea originea în faptele legii: Fă aceasta şi vei trăi? Nu, ei primiseră Duhul aşa cum se primeşte totdeauna: Prin credinţa a cărei predicare ajunsese la urechile lor: „Şi voi, după ce aţi auzit cuvântul adevărului, Evanghelia mântuirii voastre, aţi crezut în El şi aţi fost pecetluiţi cu Duhul Sfânt al făgăduinţei" (Efeseni 1.13). Putea Duhul să se împace cu firea păcătoasă? Imposibil! Crucea pusese capăt în întregime firii păcătoase. Prin credinţă, creştinul primise o viaţă nouă, în care nimic din ceea ce este din carne nu putea să intre. La aceasta din urmă (carnea) ar trebui să se adreseze de acum înainte pentru a fi făcuţi desăvârşiţi? Cuprinsul epistolei ne va răspunde la întrebarea aceasta esenţială.

În capitolul 2.16, apostolul începe prin a stabili că pe principiul faptelor legii nici un om nu va fi socotit drept. El ne arată după aceea că creştinul, atât timp cât este pe pământ, duce o luptă continuă cu firea păcătoasă şi că, dacă el este în luptă cu ea, Duhul poate în fiecare moment să câştige biruinţa şi credinţa să aibă terenul câştigat (2.20). Iată pentru ce în pasajul nostru el arată nebunia de a sfârşi prin firea

păcătoasă, când s-a început prin Duhul. Putea Duhul să fie de acord cu carnea? Nicidecum: legea putea fi de acord cu ea. Cărnii i-a fost dată legea ca mijloc de a se îndreptăţi înaintea lui Dumnezeu. Trebuia deci, după ce începuse prin Duhul, care împărtăşeşte o viaţă nouă şi cerească, să se întoarcă la firea păcătoasă care nu aduce nimic altceva decât condamnare?

Această viată a Duhului, unde îi condusese ea chiar de la început? In suferinţe; şi acum, întorcându-se la lege, însemna că toate suferinţele lor fuseseră zadarnice! "Cel care vă dă Duhul şi face minuni printre voi, le face oare prin faptele legii sau prin auzirea credinţei? Aşa şi Avraam, a crezut pe Dumnezeu şi credinţa aceasta i-a fost socotită ca dreptate. Să ştiţi, deci, că fii ai lui Avraam sunt cei care au credinţă. Şi Scriptura, prevăzând că Dumnezeu va îndreptăţi pe cei dintre Neamuri prin credinţă, a spus mai dinainte lui Avraam această veste bună: „Toate Neamurile vor fi binecuvântate în tine". Aşa că cei care se întemeiază pe credinţă sunt binecuvântaţi împreună cu Avraam cel credincios" (versetele 5-9).

Este de remarcat, cum am notat la capitolul 1.6, că personalitatea apostolului dispare când Dumnezeu ne vorbeşte despre ceea ce El a lucrat prin mijlocirea sa. El este aici acela care vă dă Duhul şi face minuni în mijlocul Galatenilor. Cu cât aceste daruri sunt mai înalte, cu atât mai puţin este loc pentru om, şi aici iarăşi se verifică, în legătura cu acest subiect, învăţătura din capitolul 1 asupra omului. Galatenii primiseră Duhul şi acest har continua în mijlocul lor prin darurile miraculoase. De unde provenea aceasta? Din credinţă şi nicidecum din faptele legii. Avraam este exemplu în această privinţă. El a crezut pe Dumnezeu şi aceasta i-a fost socotit ca dreptate. Avraam nu l-a avut pe fiul său decât pe acest principiu (al credinţei). în afară de asta, vestea bună a binecuvântării Neamurilor nu depindea de un alt principiu, şi în virtutea credinţei ea a fost vestită lui Avraam si seminţei sale. Să observăm în treacăt, cu privire la atacurile recente ale raţionaliştilor contra Cuvântului, că preştiinţa absolută a lui Dumnezeu este atribuită aici Scripturii, căreia aceşti necredincioşi nu-i acordă decât o valoare secundară.

„Căci toţi cei care se întemeiază pe faptele legii sunt sub blestem, pentru că este scris: „Blestemat este oricine nu stăruie în toate lucrurile scrise în cartea legii, ca să le facă". Şi că nimeni nu este îndreptăţit înaintea lui Dumnezeu prin Lege, este evident, căci „cel drept prin credinţă va trăi". Legea însă nu se întemeiază pe credinţă, ci ea zice: „Acela care va face aceste lucruri, va trăi prin ele". Hristos ne-a răscumpărat din blestemul Legii, făcându-Se blestem pentru noi — fiindcă este scris: „Blestemat e oricine este atârnat pe lemn" — pentru ca binecuvântările lui Avraam să vină peste Neamuri, în Hristos Isus, aşa ca prin credinţă, noi să primim făgăduinţa" (versetele 10-14).

Deci, în loc de a ne aşeza asemenea credinţei, sub binecuvântare, legea ne aşază sub blestem, căci legea nu însemnează: „a crede", ci „a face" (Deuteronom 27.26); de aceea nu este deloc un munte Garizim, ci numai un munte Ebal pentru popor când a trecut Iordanul. De aceea de asemenea nu este vorba în Habacuc 2.4 de a face, ci de a începe prin îndreptăţire şi prin viaţa credinţei. în Leviticul 18.5 ca şi în Deuteronom este vorba de a face, apoi de a trăi; în Habacuc, de a crede, apoi de a trăi. Dar este ceva şi mai mult pentru noi: „Hristos ne-a răscumpărat din blestemul Legii, făcându-Se blestem pentru noi". Singurul Om care nu a meritat decât binecuvâtarea, care n-a putut în nici un fel să fie atins de blestem, Acela a fost făcut ceea ce El nu era, blestem pentru noi, fără nici un motiv. Noi ştim că iubirea Sa L-a făcut să Se încarce cu păcatele noastre şi să ia asupra Lui judecata lui Dumnezeu pentru a ne elibera, a ne scăpa de păcate; dar lucrurile sunt prezentate pentru a face să iasă în relief absenţa completă de motiv pentru judecata care L-a lovit. Scriptura nu citează decât acest pasaj, despărţit de oricare altul: „Cel spânzurat este blestemat înaintea lui Dumnezeu" (Deuteronom 21.23). Atunci rezultatul binecuvântat nu se face aşteptat: Binecuvântarea promisă lui Avraam vine peste Neamuri în Hristos Isus şi noi primim prin credinţă Duhul făgăduit. Am văzut că prin credinţă era confirmată Galatenilor primirea Duhului Sfânt. Dar mai întâi faptul că acest dar (al Duhului Sfânt) le fusese acordat, nu putea să fie pus la îndoială nici o clipă, şi nimeni nu se gândea să le-o conteste; şi tot acest capitol este plin de două mari adevăruri: credinţa şi Duhul. „Fraţilor, vorbesc potrivit omului, un testament, chiar al unui om, odată întărit, nimeni nu-l desfiinţează, nici nu-i mai adaugă ceva. Dar făgăduinţele au fost făcute „lui Avraam şi seminţei lui". Nu zice: „şi seminţelor", ca şi cum ar fi mai multe, şi ca fiind una singură. „Şi seminţei tale", adică Hristos. Iată ce vreau să zic: un testament, pe care l-a întărit Dumnezeu mai înainte, nu poate fi desfiinţat, aşa ca făgăduinţa să fie anulată de legea venită după patru sute treizeci de ani. Căci dacă moştenirea ar veni prin lege, nu mai este prin făgăduinţă; dar Dumnezeu, în harul Lui, a făcut darul lui Avraam prin făgăduinţă. Atunci pentru ce este Legea? Ea a fost adăugată din pricina fărădelegilor, până când avea să vină „Sământa", căreia îi fusese făcută făgăduinţa; şi a fost dată prin îngeri, prin mâna unui mijlocitor. Dar mijlocitorul nu este al unei singure părţi, pe când Dumnezeu este Unul singur" (versetele 15-20).

Acum binecuvântările lui Avraam, credinţa, făgăduinţele, ne aduc la legământ şi legământul la Hristos. Ce loc are Legea în toate acestea? Nici unul. Făgăduinţele i-au fost făcute lui Avraam. Aceste făgăduinţe sunt rodul legământului lui Dumnezeu cu el. Ele sunt confirmate seminţei lui Avraam, care este Hristos. Legea, venită după patru sute treizeci de ani nu schimbă nimic din făgăduinţele făcute lui Hristos, sământa lui Avraam. Astfel tot sistemul legii nu desfiinţează, nici nu schimbă nimic din hotărârile nestrămutate ale lui Dumnezeu referitor la sistemul harului.

La fel este si cu moştenirea; noi vorbim de „moştenirea Neamurilor"; ea era dată lui Avraam prin făgăduinţă şi nicidecum pe baza legii. Aceasta din urmă de altfel n-a dat niciodată nimic; ea totdeauna a pretins.

Scopul legii este cu totul altul. Ea a fost, remarcaţi aceasta, nu dată, ci adăugată la un întreg sistem care exista în sine fără ea. Dar ea avea un scop: răul, păcatul. Ea era dată (pusă) pentru a-1 face să iasă în relief, căci ea schimba păcatul în călcare de lege concretă, reală: Ea a fost adăugată din cauza fărădelegilor care aduceau la judecată pe păcătosul convins. Toate acestea erau până la venirea lui Isus Hristos, sământa care avea în păstrare promisiunile date prin har păcătoşilor. Legea avea un caracter pe care promisiunile nu-l aveau niciodată. Ea era un sistem dat prin îngeri. Ea nu avea, ca harul şi promisiunea, izvorul său direct în Dumnezeu. Ea era, dacă s-ar putea spune astfel, un sistem secundar, cu un scop special, care nu era stabilit pentru veşnicie. Moise, care o dădea poporului, era mijlocitor între popor şi Dumnezeu. Dumnezeu promitea, cu condiţia ascultării din partea poporului, să-1 păzească şi să-1 binecuvânteze pe acesta din urmă. Mijlocitorul, de altă parte, promitea din partea lui Dumnezeu să binecuvânteze poporul şi din partea poporului să asculte de Dumnezeu. Acest sistem era în totul condiţionat. Sistemul opus, acela al harului, Îl prezenta pe Dumnezeu Singur (versetul 20) dăruind totul, necerând nimic şi aceasta pentru ce? Din cauza lui Hristos, pe care orice binecuvântare este veşnic întemeiată.

„Atunci este oare legea împotriva făgăduinţelor lui Dumnezeu? Nicidecum! Dacă s-ar fi dat o lege care să poată da viaţa, atunci în adevăr, dreptatea ar fi prin lege. Dar Scriptura a închis toate lucrurile sub păcat, pentru ca făgăduinţa să fie dată celor care cred, prin credinţa în Isus Hristos. Înainte de a veni credinţa, noi eram sub paza legii, ca închişi pentru credinţa care avea să fie descoperită. Astfel, legea ne-a fost îndrumătorul nostru spre Hristos, ca să fim îndreptăţiţi prin credinţă. După ce a venit credinţa, nu mai suntem sub îndrumător. Căci toţi sunteţi fii ai lui Dumnezeu prin credinţa în Hristos Isus. Voi toţi care aţi fost botezaţi pentru Hristos, v-aţi îmbrăcat cu Hristos. Nu mai este nici Iudeu,

nici Grec; nu mai este nici rob, nici liber; nu mai este nici parte bărbătească, nici parte femeiască, ci toţi sunteţi una în Hristos Isus. Si dacă sunteţi ai lui Hristos, sunteţi „sământa" lui Avraam, moştenitori potrivit făgăduinţei" (versetele 21-29).

Există deosebire esenţială între lege şi făgăduinţe? Nicidecum. Aici apostolul introduce viaţa, în întregime în afara legii, şi el arată ce scop avea Dumnezeu dând legea. Nu era acela de a da viaţa, căci legea nu avea puterea să o facă, ci de a arăta prin Scriptură că toate lucrurile erau închise sub păcat. Fără lege, care interzicea păcatul, niciodată totala pierzare a omului n-ar fi fost dovedită. Ar fi putut fi în orice clipă cazuri în care lucrul ar fi putut părea că scapă controlului sau ar fi dubios. Cu legea, nimic nu scăpa. De aceea nu rămânea omului decât un singur mijloc, credinţa care primeşte făgăduinţa fără condiţie oferită tuturor pe temeiul harului.

La versetul 23, apostolul se adresează Iudeilor. Nu pe Galateni îi menţionează aici, ci pe aceia cărora le fusese dată legea. Cât despre Galateni, ei fuseseră „închişi" ca de altfel toate lucrurile, sub păcat (versetul 22); dar cât despre Iudei, ei erau păziţi sub lege, închişi acolo, în vederea descoperirii pe care principiul credinţei avea să le-o aducă. Din acest punct de vedere, legea era îndrumătorul căruia i-a fost încredinţat copilul mic, până ce avea să vină Hristos, aducând o îndreptăţire nouă, aceea a credinţei în Hristos.

Dar, credinţa fiind venită, Iudeii nu mai erau sub un îndrumător, pentru că, zice apostolul, voi toţi sunteţi Galateni (Neamuri), ca şi Iudeii care au scăpat de tutela legii şi de copilărie, fii ai lui Dumnezeu, prin credinţa în Hristos Isus.

Totul era schimbat. Aceşti Galateni nu fuseseră botezaţi pentru Moise (1 Corinteni 10.2), ci pentru Isus Hristos. Însemnătatea botezului lor avea pe Hristos şi nu pe Moise drept cauză; ei nu fuseseră botezaţi „în nor şi în mare". Cu Hristos se îmbrăca seră ei. Nu mai era vorba de Iudeu, nici de Grec. Orice deosebire: rob, liber, bărbat, femeie, dispăruse; toţi erau una în Hristos Isus. Aceşti Galateni erau de acum înainte ai lui Hristos şi prin urmare sământa lui Avraam, moştenitori după făgăduinţa dată credinţei.

În acest pasaj, orice pretenţie de a readuce pe Galateni la lege a dispărut în întregime. Nu rămâne decât Hristos.

„Zic însă: cât timp moştenitorul este un copil, nu se deosebeşte cu nimic de un rob, deşi este stăpân pe toate; ci este sub tutori şi îngrijitori, până la vremea rânduită de tatăl său. Tot aşa şi noi: când eram copii, eram sub robia principiilor lumii; dar când a venit împlinirea vremii, Dumnezeu a trimis pe Fiul Său, născut din femeie, născut sub lege, ca să răscumpere pe cei de sub lege, ca să căpătăm înfierea. Şi pentru că sunteţi fii, Dumnezeu ne-a trimis în inimă Duhul Fiului Său, care strigă: „Ava" adică: „Tată!" Aşa că nu mai eşti rob, ci fiu; si dacă eşti fiu, eşti şi moştenitor prin Dumnezeu.

Odinioară, când nu cunoşteaţi pe Dumnezeu, eraţi robiţi celor care, din firea lor, nu sunt dumnezei. Dar acum, după ce aţi cunoscut pe Dumnezeu sau, mai bine zis, după ce aţi fost cunoscuţi de Dumnezeu, cum vă mai întoarceri iarăşi la acele învăţături începătoare, slabe şi sărăcăcioase, cărora vreţi din nou să fiţi robi? Voi ţineţi zile, luni, timpuri şi ani. Mă tem pentru voi să nu fi lucrat în zadar printre voi" (versetele 1-11).

Aici apostolul ne arată, cum am remarcat deja în introducere, absoluta nepotrivire dintre religia firii păcătoase şi religia Duhului. Principiile celei dintâi sunt aceleaşi în iudaism ca şi în păgânism; principiile celei de a doua sunt bazate pe credinţă şi pe har, carnea fiind definitiv condamnată la crucea lui Hristos. De altfel, Duhul lui Dumnezeu va reveni asupra acestui subiect când va fi vorba, în capitolul 5, de îndemnurile care decurg din învăţătura expusă în capitolele 3 şi 4.

Apostolul face să iasă în relief acum punctele de contact dintre religia Iudeului sub lege şi aceea a păgânului încă afundat în idolatrie. Mai întâi, ce erau credincioşii iudei înaite ca ei să fie uniţi într-un singur trup cu Neamurile şi înaintea darului Duhului Sfânt? Ei, toţi ucenicii, înaintea învierii si darului Duhului Sfânt la Rusalii, erau încă nevârstnici, ca de altfel toţi credincioşii iudei sub lege, înainte de formarea Bisericii. Cu toate că destinaţi să moştenească totul, ei nu se deosebeau cu nimic de un rob. Demnitatea lor viitoare era ascunsă. Ei aşteptau timpul, fixat de Tatăl, când aveau să fie declaraţi de El moştenitori.

Ce contrast între acest pasaj şi descrierea unui creştin eliberat, în versetele 27-29 din capitolul 3! Şi ar vrea să vă facă să vă întoarceţi la starea de copil care „nu se deosebeşte cu nimic de un rob", pe voi, fii ai lui Dumnezeu, care v-aţi îmbrăcat cu Hristos! Nu este nicidecum chestiunea aici de a dispreţui privilegiile iudaice acordate de Dumnezeu poporului Său, ci ne este arătat că ceea ce acest popor poseda era un timp de aşteptare, având un cu totul alt scop decât de a-i dobândi o îndreptăţire.

Însă Iudeii erau de asemenea mai înainte înrobiţi de „învăţăturile începătoare ale lumii". Acestea erau aceleaşi la un Iudeu ca si la un închinător la idoli, care deşi subjugat idolilor săi, avea aceleaşi principii pentru a-şi atrage favoarea lor (a idolilor).

Aceste învăţături, iată-le: Trebuiau să tină anumite zile şi anumite lucruri (Coloseni 2.21); şi Pavel îi mustră pentru aceasta şi pe Coloseni în capitolul 2.20-21 şi pe Galateni în capitolul 4.10.

Aceste două indicaţii porneau de la noţiuni în întregime străine de gândul lui Dumnezeu, dar pe care El le admitea pentru a-1 convinge pe om de starea sa de păcat. Ele erau construite pe trei principii. 1) Omul este în starea de a fi făcut mai bun, perfect. El poate să se corijeze şi să se amelioreze, pentru că există bine în el. 2) El poate deci să se apropie de Dumnezeu şi să dobândească o îndreptăţire pe care Dumnezeu să o poată accepta. 3) Lumea nu este condamnată. Însă creştinul adevărat, născut din nou este mort împreună cu Hristos faţă de toate învăţăturile lumii. La toate acestea se găseşte un răspuns în starea creştinului aşa cum este descrisă în Galateni 5.1-5. A existat un moment în care starea aceasta provizorie a luat sfârşit în mod deschis: „împlinirea vremii a venit" prin trimiterea din partea lui Dumnezeu a „Fiului Său, născut din femeie, născut sub Lege, ca să răscumpere pe cei de sub lege, ca să căpătăm înfierea" (capitolul 4.4-5). Acest cuvânt: „A primi înfierea" are, cum vedem în traducerea critică a Noului Testament de Darby, un anumit sens:,.înfierea este primirea poziţiei de fiu, ca dar. A primi are aici o forţă deosebită, este grecescul apolambano. Iudei sau păgâni, ei primeau această poziţie ca un dar de la altul (căci Iudeul era în robie sub lege; păgânul nu avea drept la nimic), adică de la Dumnezeu Î,nsuşi, în mod gratuit". Este o întindere care depăşeşte mult binecuvântările iudaice. De aici cuvântul „ca noi să primim". Iudeii şi păgânii primeau poziţia de fii, ca dar gratuit de la Dumnezeu Însuşi, pentru că Iudeul era sub lege în poziţia unui rob şi păgânul nu avea nici un drept la binecuvântare. Din moment ce Iudeii şi Neamurile au devenit fii prin credinţa în lucrarea lui Hristos, bucuria pentru relaţia aceasta este bine întemeiată. Dumnezeu trimite Duhul Fiului Său în inimile noastre şi această legătură este atât de intimă şi completă încât noi putem în acelaşi fel ca şi Domnul Însuşi, să trigăm: Ava, Tată! (vedeţi Romani 8.15).

Nu suntem lăsaţi la aprecierea noastră personală, care ar putea să ne înşele, dar Duhul, în noi, care este un Duh de înfiere, dă mărturie că suntem copii ai lui Dumnezeu. Astfel că noi nu mai suntem robi, ca Iudeii, ci noi suntem toţi, Iudei si Neamuri, fii si de asemenea moştenitori,

făcuţi aşa de Dumnezeu Însuşi.

La versetul 8, apostolul revine la Neamuri. Voi, Galatenilor, le spune el, în necunoaşterea voastră de Dumnezeu eraţi odinioară robiţi celor care din firea lor „nu sunt dumnezei" (2 Cronici 13.9). Ei puteau să aibă o religie, o preoţie, mai multă sau mai puţină cunoaştere a gândurilor lui Dumnezeu, cum s-a văzut în cazul lui Ieroboam şi al celor zece seminţii, dar ei nu erau mai puţin robiţi idolilor, ceea ce însă nu se putea nicidecum spune despre un Iudeu. Însă, aceşti păgâni, Galateni, fiind convertiţi, cunoscuseră pe Dumnezeu sau, mai degrabă, căci cunoaşterea lor era foarte imperfectă, fuseseră cunoscuţi de Dumnezeu şi îi aparţineau ca nişte copii ai Săi; de aceea, cum se întorceau ei la slabele şi mizerabilele învăţături cărora voiau să se supună (să se înrobească) din nou? Adevărul este că ei posedau, pe când erau idolatri, aceleaşi slabe şi mizerabile învăţături pe care le aduceau aceşti fraţi mincinoşi ieşiţi din iudaism. Ei ţineau zile si luni, vremuri si ani, de care ei ascultaseră altădată, si se întorceau la prima lor stare, astfel că munca apostolului, el se temea de asta, fusese fără folos faţă de ei.

Este foarte important să notăm că principiile creştinătăţii actuale, când nu sunt tăgăduirea Cuvântului lui Dumnezeu, sunt totuşi un preludiu al lepădării de credinţă de la sfârşit, nu se deosebesc cu nimic de învăţăturile lumii, aşa cum iudaismul sau păgânismul ni le înfăţişează în această epistolă. Unde se vede afirmându-se că nu există nici o restaurare posibilă pentru om, pentru că el este pierdut; că în el, adică în firea lui păcătoasă nu locuieşte nimic bun; că nici el, omul, nici lumea nu pot să fie ameliorate; că toate eforturile sale (ale omului) pentru a se apropia de Dumnezeu sunt inutile; că a face anumite lucruri sau a se abţine de la ele, nu ne apropie de Dumnezeu; că credinţa într-un Hristos mort şi înviat este singura noastră scăpare? Din moment ce s-a ajuns, nu în vorbe, ci în realitate, la această concluzie, părăseşti deşartele tale eforturi, pentru a fi făcut dreptatea lui Dumnezeu în Hristos. Toată religia creştinătăţii care ne înconjoară este clădită pe aceste principii. Toate „faptele de îndreptare" n-au altă origine. Îi trebuie omului, ca şi fiului risipitor, un cuvânt divin care să-1 înveţe că el este pierdut şi chiar şi mai mult, că el este mort (Luca 15.24). Un om mort nu face eforturi pentru a reveni la viaţă, ci se bucură de viaţa cu totul nouă pe care harul i-o oferă în Hristos. „Fraţilor, vă rog să fiţi ca mine, căci şi eu sunt ca voi. Nu mi-aţi făcut nici o nedreptate. Dimpotrivă, ştiţi că în neputinţa trupului v-am vestit Evanghelia pentru întâia dată. Şi n-aţi arătat nici dispreţ, nici dezgust faţă de ceea ce era o ispită pentru voi în carnea mea, ci m-aţi primit ca pe un înger al lui Dumnezeu, ca pe Hristos Isus. Care era deci fericirea voastră? Căci vă mărturisesc că dacă ar fi fost cu putinţă, v-aţi fi scos până şi ochii şi mi i-aţi fi dat. M-am făcut oare vrăjmaşul vostru pentru că v-am spus adevărul? Nu cu gând bun sunt ei plini de râvnă pentru voi, ci vor să vă dezlipească de noi, ca să fiţi plini de râvnă faţă de ei. Este bine să fii plin de râvnă totdeauna pentru bine, nu numai când sunt de faţă la voi. Copilaşii mei, pentru care iarăşi simt durerile naşterii, până când Hristos va lua chip în voi! O, cum aş vrea să fiu acum de faţă la voi şi să-mi schimb glasul, căci nu ştiu ce să mai cred despre voi!" (versetele 12-20). Apostolul îi roagă acum să fie ca el, Iudeu care socotise toate drepturile sale iudaice ca o pierdere şi chiar ca nişte gunoaie pentru ca să-L câştige pe Hristos (Filipeni 3.8). Dezbrăcat de bunăvoie de tot cu ceea ce un Iudeu ar fi putut să se laude, el era asemenea lor, care ieşiseră din păgânism fără să aibă drept la nimic. Ei nu-i făcuseră nici o nedreptate, considerându-l ca despuiat de tot, căci aceste lucruri nu aveau nici o valoare pentru el. De la carne, ei primiseră infirmitatea lui (neputinţa trupului). Iată deci tot ceea ce el adusese printre ei. Ispita sa în carne făcea din el o biată fiinţă slabă si un obiect de dezgust. El nu ţintise să fie altfel şi acceptase ispita ca voită şi dată de Dumnezeu, a cărui putere se desăvârşise în slăbiciune (2 Corinteni 12.8-10). Experienţă salvatoare pentru el şi pentru ei de asemenea, când ei erau sub impresia sfinţitoare a încercării de care era atins apostolul. Când ei erau sub această influenţă, în loc de a dispreţui sau de a lepăda cu dezgust ispita apostolului în carne, ei îl primiseră ca pe un înger al lui Dumnezeu, ca pe Hristos Isus şi şi-ar fi scos chiar ochii pentru a-i da lui. Sunt adesea mirat să văd creştini, când este vorba pentru ei de chestiuni ca omul şi Hristos, legea şi harul, firea păcătoasă şi lumea, legăturile lor cu Dumnezeu şi mântuirea lor veşnică, complăcându-se în discuţii inutile asupra felului ispitei care era în carnea lui Pavel. Cuvântul lui Dumnezeu n-a socotit de folos să ne-o descopere; el (Cuvântul lui Dumnezeu) vrea în schimb ca noi să nu ignorăm nimic din problemele vitale dezbătute în epistola aceasta asupra raporturilor credincioşilor cu omul, cu carnea, cu legea şi cu lumea. Prin întrebările lor, de curiozitate, aceşti creştini se condamnă ei înşişi.

El le spusese adevărul asupra stării omului, asupra stării fiecăruia dintre noi, asupra cărnii, asupra lumii, asupra lui Hristos, singurul şi unicul Salvator şi iată că aceşti oameni îi convingeau că ei n-aveau adevărul! Cu ce scop! Ei voiau să le rupă orice legătură cu apostolul, pentru ca să-i acapareze şi să-i facă plini de zel faţă de ei, care nu erau decât nişte fraţi mincinoşi. Dar, adaugă apostolul la versetul 18, este bine să fii plin de râvnă totdeauna pentru bine, nu numai când sunt de faţă la voi. Abia m-am depărtat de voi, că râvna voastră pentru bine a dispărut şi voi vă întoarceţi la robia din care Duhul lui Dumnezeu vă smulsese!

A reveni la respectările poruncilor şi abţinerilor legii, însemna să acţioneze ca şi cum Hristos n-ar fi luat încă chip în ei. Apostolul era din nou ca în durerile naşterii fată de ei, ei erau în întuneric si Hristos nu văzuse încă lumina zilei în ei. Se vede aici ceea ce aceste învăţături, în aparenţă exterioare şi fără importanţă, însemnau pentru aceia care păreau că aflaseră adevărul. „Spuneţi-mi voi, care voiţi să fiţi sub lege, n-ascultaţi voi legea? Căci este scris că Avraam a avut doi fii: unul din femeia roabă, şi altul din femeia liberă. Dar cel din femeia roabă s-a născut în mod firesc, iar cel din femeia liberă s-a născut prin făgăduinţă. Lucrurile acestea au un înţeles simbolic, acestea sunt două legăminte. Unul, cel de pe muntele Sinai, naşte pentru robie şi este Agar (căci Agar este muntele Sinai din Arabia) şi corespunde Ierusalimului de acum, care este în robie împreună cu copiii săi. Dar Ierusalimul cel de sus este liber şi el este mama noastră. Fiindcă este scris: „Bucură-te, tu, care eşti stearpă, care nu naşti! Izbucneşte de bucurie şi strigă, tu, care n-ai durerile naşterii! Căci mulţi sunt copiii celei părăsite, mai mulţi decât ai celei care are un soţ" (Isaia 54.1). Şi voi, fraţilor, ca şi Isaac, voi sunteţi copii ai făgăduinţei. Şi după cum atunci, cel care se născuse în mod firesc prigonea pe cel care se născuse prin Duhul, tot aşa şi acum. Dar ce zice Scriptura? „Izgoneşte pe femeia roabă şi pe fiul ei, căci fiul celei roabe nu va moşteni împreună cu fiul femeii libere. De aceea, fraţilor, noi nu suntem copiii celei roabe, ci ai celei libere". Îndemnul se face mereu mai stăruitor si arată acestor Galateni nebunia celor care caută să-i amăgească, şi propria lor nebunie ascultând de ei. Îi încredinţaseră că trebuiau cu orice preţ să fie sub lege şi ei îşi exprimaseră voinţa de a face aşa, crezând că aceste două sisteme, legea şi făgăduinţa puteau fi alături. Ei nici nu ascultaseră ceea ce Legea proclama sus şi tare. Avraam nu avusese doi fii? Unul, fiul celei roabe, era născut în mod firesc. Aceasta este cu totul altceva decât adevărul arătat mai înainte, că creştinul are carnea (firea păcătoasă) în el şi că el are ispite în carne (versetele 13-14). Pe aceasta el o va avea până la capăt; dar el nu-şi trage originea din firea păcătoasă, ca Ismael, fiul Agarei. Fără îndoială, purtând firea păcătoasă în el, ar putea să umble, să trăiască, să se poarte după îndemnurile ei, fiind totuşi complet eliberat de robia lui; şi aceasta cere celui credincios o continuă veghere, a cărei lipsă ne expune la căderi care Îl necinstesc pe Dumnezeul nostru Mântuitor. Astfel, deci, cu toate că fiind complet eliberaţi de robia cărnii, noi trebuie să veghem fără întrerupere pentru a nu-i da nici un pretext de a se arăta şi de a acţiona, căci noi am fost născuţi nu din femeia roabă, ci din femeia liberă. Acelaşi Avraam, imagine a ceea ce noi suntem, a avut din femeia liberă un fiu, Isaac, născut prin făgăduinţă. Iar făgăduinţa nu are deloc a face cu carnea. Sara era stearpă; trebuia deci ca viaţa lui Isaac să provină numai din Duhul şi din credincioşia lui Dumnezeu faţă de făgăduinţele Sale.

Apostolul insistă asupra simbolurilor prezentate prin aceste două femei, Agar şi Sara. Acestea sunt două legăminte, primul, Agar, muntele Sinai, născând pentru robie. Iar Agar este muntele Sinai, corespunzând Ierusalimului de acum, care este în robie cu copiii săi.

Dar există un Ierusalim de sus: acesta nu este Ierusalimul ceresc sau Biserica, ci un al doilea legământ, de origine cerească, care n-are nici o legătură cu Sinai. Această femeie liberă este mama noastră. Ea, legământul cel nou, ne-a născut. Noi am ieşit din ea, din legământul liber al harului. Deoarece Sara era stearpă, noi n-am fi putut niciodată să fim copiii săi, fără făgăduinţă. Dar, asemenea lui Isaac, noi suntem copii din făgăduinţă şi această femeie liberă este mama noastră, căci este scris în Isaia 54.1-2: „Bucură-te, tu, cea stearpă, care nu naşti! Izbucneşte de bucurie şi strigă, tu, care nu ai durerile naşterii! Căci mulţi sunt copiii celei părăsite, mai mulţi decât ai celei care are un soţ. In acest pasaj, femeia stearpă nu năştea, nu fusese în durerile naşterii, asemenea Sarei, înainte ca făgăduinţa să-i fi fost dată, dar fiii celei părăsite, ai Ierusalimului vinovat şi părăsit de Dumnezeu, sunt mai numeroşi decât copiii aceleia care ar un soţ, ai Ierusalimului recunoscut sub legământul dintâi ca soţie a Domnului, cu condiţia de ascultare, lucru pe care poporul nu-l făcuse chiar de la primul pas sub lege. Lo Ammi = Nu-i poporul Meu (Osea 1.9) fusese rostit asupra Ierusalimului vinovat sub lege. Acum nu mai era scăpare pentru el decât în făgăduinţă. Legea nu atinsese scopul. Roaba şi copiii robiei fuseseră alungaţi. Nu rămânea altă scăpare decât să fii copil al făgăduinţei; de aceea uşa era deschisă Neamurilor. Dar aşa era caracterul acelora care readuceau pe Galateni la lege: ei prigoneau pe aceia care erau născuţi din Duhul, pentru că ei erau născuţi în chip firesc. Acesta este singurul rol al firii păcătoase în toată această religie, şi el va rămâne singurul până la capăt. Şi ce zice Scriptura? „Izgoneşte pe roabă şi pe fiul ei, căci fiul roabei nu va moşteni împreună cu fiul femeii libere" (Geneza 21.10-12). Nu există moştenire comună între ei. Aceia care fuseseră aduşi la credinţă prin slujba apostolului nu aveau nimic comun cu aceia despre care s-a vorbit în acest pasaj, căci ei erau toţi fii ai femeii libere, în timp ce ceilalţi erau născuţi în robie.

La terminarea capitolului 4 voi adăuga un gând destinat să facă mai clar acest pasaj dificil. Ierusalimul de sus nu este deloc Ierusalimul ceresc, ci Ierusalimul întemeiat pe harul de origine divină, şi nu pe lege. La fel este în Apocalipsa 12 cu femeia, Israelul după gândurile lui Dumnezeu, văzută de sus şi născându-L pe Mesia. Aşa va fi de altfel Ierusalimul viitor în timpul mileniului, ceea ce arată pasajul din Isaia 54. El arată în acelaşi timp că în timpul sterilităţii Ierusalimului părăsit, i s-au născut copiii. El va fi restabilit sub har, va deveni deci femeia liberă, mama noastră, dar în timpul cât a fost părăsit sub lege i s-au născut copiii.

„Hristos ne-a eliberat ca să fim liberi. Rămâneţi deci tari şi nu vă supuneţi iarăşi sub jugul robiei! Iată, eu, Pavel, vă spun că dacă vă veţi tăia împrejur, Hristos nu vă va folosi cu nimic. Şi mărturisesc iarăşi oricărui om tăiat împrejur că este dator să împlinească toată legea. Voi, care căutaţi să vă îndreptăţiţi pe voi înşivă prin lege, v-aţi lipsit de Hristos, aţi căzut din har. Căci noi, prin Duhul, aşteptăm prin credinţă nădejdea dreptăţii. Căci în Isus Hristos nici tăierea împrejur, nici netăierea împrejur n-au vreun preţ, ci credinţa care lucrează prin dragoste. Voi alergaţi bine; cine v-a tăiat calea ca să nu ascultaţi de adevăr? Înduplecarea aceasta nu vine de la Cel care vă cheamă. Puţin aluat dospeşte toată plămădeala. Eu, cu privire la voi, am în Domnul încrederea că nu gândiţi altfel. Dar cel care vă tulbură va purta vina, oricine ar fi el" (versetele 1-10).

Aceste zece versete mi se par a fi concluzia a tot ceea ce s-a spus mai înainte. Punctul esenţial este că Hristos ne-a eliberat. Această eliberare cuprinde nu numai dezrobirea de sub jugul legii, ci şi pe aceea de sub jugul păcatului. Dar este rar lucru să întâlneşti creştini care să-şi dea seama de o altfel de eliberare.

Cea mai mare parte dintre ei se mărginesc să cunoască valoarea morţii lui Hristos, a sângelui Său vărsat pe cruce, pentru a şterge păcatele noastre în ochii lui Dumnezeu, astfel ca să nu mai fie niciodată vorba despre ele între El şi noi. Preţioasă siguranţă şi care ne dă o intrare în dreptate înaintea fetei Dumnezeului nostru! Dar eliberarea, aşa cum epistola către Romani şi aceea pe care o studiem în acest moment ne-o înfăţişează, merge mult mai departe decât aceasta. Ea este întemeiată nu numai pe faptul că Hristos a murit pentru noi, ci că noi am murit împreună cu El, morţi faţă de legea care a folosit asupra lui Hristos răstignit toată puterea sa de condamnare; morţi faţă de păcatul în carne (în firea păcătoasă), deoarece această judecată a fost executată asupra lui Hristos când El a fost făcut păcat pentru noi şi când noi am fost răstigniţi împreună cu El; morţi în sfârşit faţă de lume, cum vom vedea mai departe, când lumea a fost definitiv judecată prin învierea lui Hristos, pe care ea îl dăduse la moarte.

De acum înainte şi mai presus de orice, o religie a cărnii (a firii păcătoase) a pierdut raţiunea sa de a fi, orice religie întemeiată pe principiile omului (de care apostolul a căutat, în primele două capitole, să ne elibereze definitiv) nu are nici o valoare.

Dezrobirea ne-a aşezat în libertate si ne este dobândită libertatea de a ne da pe noi înşine lui Dumnezeu (Romani 6.13; Romani 12.1). Noi nu mai suntem sub vreo obligaţie faţă de păcatul din firea păcătoasă; el nu mai are nici un drept asupra noastră. Suntem îndemnaţi să rămânem credincioşi principiului care ne-a fost arătat în capitolul precedent (4), că noi nu suntem copii ai femeii roabe, ci ai femeii libere. Pavel îi îndeamnă pe aceşti Galateni să reziste contra duşmanului care ar vrea din nou să-i aducă la robie. Cum asta? Sfătuindu-i să primească tăierea împrejur. Acest singur act nesemnificativ în aparenţă pentru nişte creştini şi despre care duşmanul căuta să-i facă să creadă că era o simplă formalitate sau o dovadă de respect faţă de fraţii lor Iudei, îi lipsea de orice beneficiu din partea lui Hristos, astfel că Hristos nu le folosea la nimic. Tăierea împrejur aducea obligaţia solemnă de a împlini toată legea; ea îl punea pe păgân sub obligaţia de a se împovăra cu un jug pe care niciodată vreun om, începând cu Iudeul, n-a putut să-1 poarte. Să vedem acum ceea ce Galatenii, aceşti păgâni, ar fi câştigat din asta. Ei se depărtau prin tăierea împrejur de tot beneficiul care este în Hristos. Pentru ei se termina cu libertatea, urmând obligaţia, sub ameninţarea cu moartea, de a împlini toată legea. Îndreptăţirea prin lege este prin urmare cădere din har, căci cele două lucruri (legea şi harul) nu pot să existe împreună. Care era deci starea creştină? Regimul cel mai diametral opus aceluia al legii: „Căci noi, prin Duhul, pe principiul credinţei, aşteptăm nădejdea dreptăţii" (versetul 5).

Dacă legea este un regim care are carnea (firea păcătoasă) drept temelie, în care te naşti şi care duce la judecată, care, mai mult, persecută ceea ce este născut din Duhul, deşi ţinându-l pe om sub un jug de robie, regimul harului are izvorul său în Hristos. El se rezumă în întregime la lucrarea Sa şi la Persoana Sa adorabilă. El este regimul libertăţii. El n-are nimic de a face cu omul păcătos, cu omul vechi, a cărui condamnare definitivă si moarte o vesteşte. El pune capăt cărnii, care nu naşte decât robia, sterpiciunea şi judecata, şi de care trebuie să fii dezrobit prin cruce, prin moartea lui Hristos.

Dar iată, la versetul 5, începutul şi sfârşitul a toată această nouă ordine de lucruri pe care creştinismul ne-o aduce. În primul rând este credinţa care dă în întregime la o parte orice alt mijloc de mântuire. În al doilea rând, Duhul, Sfântul Duh al făgăduinţei, prin care noi suntem pecetluiţi după ce am crezut. În al treilea rând, îndreptăţirea divină pe care noi o posedăm pe viaţă sau pentru totdeauna prin har, „fiind îndreptăţiţi prin credinţă". (Romani 5.1). Ce se poate vedea mai complet, mai independent de om, mai exclusiv dependent de Dumnezeu ca o asemenea stare?

Dar dreptatea aceasta are o nădejde şi această nădejde a dreptăţii este slava, slava lui Dumnezeu, slava lui Hristos Însuşi! „Ne bucurăm în nădejdea slavei lui Dumnezeu" (Romani 5.2). Să adăugăm la acestea, ca în acelaşi pasaj din Romani 5, favoarea sau harul în care suntem acum. Acesta este creştinismul şi, am putea spune, în expresia sa cea mai simplă, căci versetul 5 din capitolul nostru nu depăşeşte urmările îndreptăţirii prin credinţă, aşa cum ele ne sunt înfăţişate în Romani 5.1-2, înainte chiar ca chestiunea dezrobirii să fie atinsă în vorbirea dezbătută în capitolele 6,7 şi 8 din aceeaşi epistolă către Romani. Dar de fapt, dezrobirea de lege este subiectul esenţial, fundamental al epistolei către Galateni şi acest subiect are drept urmare moartea omului vechi, condamnarea firii păcătoase la crucea lui Hristos, moartea faţă de lume. Epistola către Romani ne înfăţişează lupta care duce la dezrobire; epistola către Galateni nu arată acest lucru, ci mai degrabă consecinţele nedezrobirii. Aici, ca în Romani 5.1-11, putem spune: Ce ne trebuie mai mult? Se poate adăuga sau tăia ceva din dezrobirea noastră? Netăierea sau tăierea împrejur au ele vreo valoare pentru aceia care Îl au „pe Hristos Isus?" Nu! În Hristos Isus, singurul lucru de preţ este credinţa care lucrează prin dragoste (versetul 6).

Credinţa ne introduce în ceea ce iubirea ne-a pregătit: „ne bucurăm în nădejdea slavei lui Dumnezeu". Aceeaşi iubire face din noi, cum vom vedea, slujitori unii altora.

„Cât despre mine, fraţilor, dacă mai propovăduiesc tăierea împrejur, de ce mai sunt prigonit? Atunci pricina de poticnire a crucii s-a dus. Şi dacă s-ar tăia măcar de tot cei care vă tulbură!"

Este de presupus că, după anumite antecedente (Faptele Apostolilor 16.3), fraţii mincinoşi spuneau că Pavel, ocazional, propovăduia încă tăierea împrejur. Dacă astfel erau lucrurile, pentru ce era încă prigonit de Iudei, ceea ce dovedea toată istoria sa? Am văzut, la capitolul 4.29, că şi acum cei născuţi din Duhul erau persecutaţi ca şi la început (Ismael îl prigonea pe Isaac). Pavel însuşi nu a dat cel mai bun exemplu despre acest lucru? Prigonitor atâta timp cât era în firea păcătoasă, este prigonit din moment ce primise Duhul Sfânt (Faptele Apostolilor 9.17-23). Şi situaţia nu era încă tot aşa? Pricina de poticnire a crucii era ea nimicită pentru apostol sau rămânea încă în întregime asupra lui? Apostolul ar vrea ca aceşti oameni care tulburau sufletele sub pretext de sfinţenie, să meargă până la a se face fameni pentru a obţine mai mult din ceea ce urmăreau ei. S-ar vedea unde i-ar duce mutilarea aceasta! „Fraţilor, voi aţi fost chemaţi la libertate. Numai, nu faceţi din libertate o pricină ca să trăiţi pentru carne, ci în dragoste slujiţi-vă unii altora. Căci toată Legea se cuprinde într-un singur cuvânt: „Să iubeşti pe aproapele tău ca pe tine însuti". Dar dacă vă muscaţi si vă sfâşiaţi unii pe alţii, vedeţi să nu fiţi nimiciţi unii de alţii" (versetele 13-15). Intrăm aici, foarte uşor, în cel de al treilea mare subiect al acestei epistole. Cel dintâi trata despre ceea ce este omul în ochii lui Dumnezeu; al doilea ne arăta ceea ce este legea. Instituită de Dumnezeu în legătură cu omul, ea nu poate decât să-1 condamne. Al treilea tratează despre carne (firea păcătoasă) în contrast cu Duhul şi ne aduce puţin câte puţin să vedem condamnarea absolută şi definitivă a cărnii, ca si aceea a lumii, care este domeniul ei (capitolul 6.14). In aceste versete, apostolul se întoarce acum spre scumpii săi Galateni si le arată că favoarea imensă care le-a fost acordată prin dezrobire, adică libertatea (versetele 1-13), îi obligă la o viaţă practică pe care legea nu putea niciodată să le-o dea. Dacă ei erau puşi în libertate, aceasta nu era pentru a se folosi de ea ca de un motiv pentru a trăi pentru firea păcătoasă. El le va arăta că aceia care sunt ai lui Hristos au răstignit firea păcătoasă (versetul 24). Această libertate nu trebuia în nici un fel să slujească de pretext cărnii, lucru de care creştinii legali (sub lege) şi care trăiesc în felul lumii au acuzat întotdeauna pe creştinii cu adevărat dezrobiţi, dar ea (această libertate) trebuia, din contră, să îndemne la manifestarea iubirii în slujba familiei lui Dumnezeu. Ceea ce legea poruncea: iubirea, Duhul lui Dumnezeu împlinea. La aceasta ajungea totul sub regimul harului: La versetul 15, având harul în noi, este posibil din nefericire ca noi „să ne muşcăm şi să ne sfâşiem unii pe alţii". Care va fi urmarea acestui fapt? Răsturnarea totală a mărturiei care ne este încredinţată. „Zic dar: Umblaţi prin Duhul şi nu veţi împlini pofta firii păcătoase. Căci firea păcătoasă pofteşte împotriva Duhului şi Duhul împotriva firii păcătoase; şi acestea sunt opuse unul altuia, ca să nu faceţi ceea ce aţi voi. Dar dacă sunteţi călăuziţi de Duhul, nu sunteţi sub lege" (versetele 16-18).

Versetele 16 la 26 tratează despre urmările practice ale dezrobirii. Cum, având firea păcătoasă în noi, vom putea umbla în aşa fel încât Hristos să nu fie necinstit? Subiectul este dificil. Iată pentru ce apostolul insistă aici mai mult decât asupra lumii (6-14) şi chiar asupra omului (1-2). El arătase în versetul 5 că rezultatul credinţei era primirea Duhului Sfânt şi în cele din urmă slava. El ne spune la versetul 16 că rezultatul acestei posesiuni a Duhului, care face din noi copii ai lui Dumnezeu este de a ne face să umblăm prin Duhul. Umblarea urmează imediat după posesiunea vieţii prin Duhul. Din moment ce eu umblu prin Duhul, pofta cărnii este imposibilă. Unul din aceste lucruri îl exclude pe celălalt: ele sunt şi vor rămâne totdeauna în opoziţie şi în luptă unul cu celălalt „pentru ca să nu faceţi ceea ce aţi voi". În afară de aceste două principii: carnea şi Duhul, există individul, omul care le conţine pe amândouă, astfel că el poate să fie doborât sau să fie biruitor în lupta începută. De aceea aceşti învăţători mincinoşi pretindeau şi încă pretind că legea era ajutorul de care noi avem nevoie pentru a nu fi doborâţi. Gravă greşeală! Duhul şi legea sunt potrivnici. „Dacă sunteţi călăuziţi de Duhul, nu sunteţi sub lege".

„Şi faptele firii păcătoase sunt cunoscute şi sunt: adulter, desfrânare, necurăţie, destrăbălare, idolatrie, vrăjitorie, vrăjmăşii, certuri, gelozii, mânii, neînţelegeri, dezbinări, secte, invidii, ucideri, beţii, petreceri dezmăţate şi alte lucruri asemănătoare cu acestea. Vă spun mai dinainte, cum am mai spus, că cei care fac astfel de lucruri nu vor moşteni împărăţia lui Dumnezeu" (versetele 19-21).

Legea, şi aceasta arată originea sa divină, se opune tuturor faptelor firii păcătoase, care sunt evidente, legea nu exclude nici una din ele, căci apostolul adaugă la lista sa „şi alte lucruri asemănătoare cu acestea". Ea (legea) nu furnizează niciodată mijlocul de a rezista la aceste fapte ale firii păcătoase, ea le condamnă. Aceste fapte sunt corupţia moravurilor, idolatria păgână, ura şi violenţa intrigilor şi dezbinările, uciderile, plăcerile firii păcătoase. La toate aceste lucruri, semnalate de lege, aşa cum o vedem în Vechiul Testament, dar foarte departe de a fi epuizate de ea în pasajul nostru, Dumnezeu răspunde prin excludere din Împărăţia Sa. Ele nu au nici un drept de a dăinui în sfera binecuvântărilor divine, chiar pe pământ. Duhul nu are nici o legătură cu toate acestea.

„Roada Duhului, dimpotrivă, este: dragoste, bucurie, pace, îndelungă răbdare, bunătate, facere de bine, credincioşie, blândeţe, stăpânire de sine. Împotriva unor astfel de lucruri nu este lege. Dar cei care sunt ai lui Hristos Isus şi-au răstignit firea păcătoasă cu patimile şi cu poftele ei. Dacă trăim prin Duhul, să şi umblăm prin Duhul. Să nu umblăm după o slavă deşartă, întărâtându-ne unii pe alţii" (versetele 22-26). Duhul nu are nimic comun cu faptele firii păcătoase. Roada Sa (a Duhului) este cu totul alta; ea alcătuieşte un bloc în care totul se menţine unitar. Contra roadei Sale (a Duhului) nu există lege. Sunt mai întâi rezultatele Sale în noi relativ la Dumnezeu, în număr de trei: dragoste, bucurie, pace; apoi relativ la oameni, în număr de cinci: îndelungă răbdare, bunătate, facere de bine, credincioşie, blândeţe; în sfârşit, relativ la noi înşine, un singur rezultat: înfrânarea poftelor (stăpânirea de sine). Împotriva acestor lucruri nu este lege. Aceasta din urmă poate să le recunoască, dar nu să le producă. Dar aceia care sunt ai lui Hristos şi-au răstignit carnea cu patimile şi poftele ei. Aici, în acelaşi timp moartea şi omorârea sunt considerate ca rezultatul energiei divine (Coloseni 3.5-7). Apostolul încheie în versetul 25: „Dacă trăim prin Duhul, să şi umblăm prin Duhul". Duhul este viaţă, El ne aduce viaţa pentru ca noi să umblăm prin ea, căci aceste două lucruri sunt de nedespărţit

(versetul 16).

Versetul 26 ni se pare că stabileşte legătura cu capitolul următor, care ne va vorbi despre lume. Dincolo de faptele firii păcătoase există la om dorinţa de a-şi face un loc, de a-şi dobândi o faimă în lume. Aceasta este ceea ce apostolul numeşte aci slava deşartă. Dorinţa de a face impresie, slava deşartă, cum o numeşte aici apostolul, ne pune pe unii împotriva celorlalţi, pune în joc sentimentele de invidie şi de gelozie contra aproapelui. De fapt subiectul luptei între firea păcătoasă şi Duhul continuă încă aici şi în parte în capitolul următor.

„Fraţilor, chiar dacă un om ar fi prins deodată în vreo greşeală, voi care sunteţi duhovniceşti să-1 îndreptaţi cu duhul blândeţii; şi ia seama la tine însuţi să nu fii ispitit şi tu" (versetul 1).

Versetele 1 până la 10 din capitolul nostru conţin concluzii practice scoase din toată învăţătura epistolei acesteia. Primele două capitole ne arătaseră ce trebuie făcut cu omul în lucrarea lui Dumnezeu. Sentinţa de moarte era rostită asupra lui. Singur Cel de al doilea Om, Hristos, putea să dăinuie înaintea lui Dumnezeu, ca şi toţi aceia care, fiind născuţi din Duhul, aparţineau Acestui al doilea Om. Dar omul nou,având încă firea păcătoasă sau omul vechi în el, poate să se lase surprins de vreo faptă care nu poate să fie atribuită decât omului vechi sau firii păcătoase. Aceia cărora apostolul se adresează sunt oameni duhovniceşti, aceia care înfăptuiesc, în umblarea lor, roada Duhului şi n-au căzut pentru a fi uitat caracterul omului nou. Ce au ei de făcut? Să-1 ridice pe un astfel de om, dar nu într-un duh legalist, care nu poate decât să condamne fără milă. Duhul omului duhovnicesc este un duh de blândeţe. El ştie că şi el poate fi ispitit şi poate cădea ca acela pe care este chemat să-1 ridice. Aceasta îl face să ia seama la el însuşi, îl păzeşte de mândrie şi de cădere. Astfel, trăind prin Duhul, el şi umblă prin Duhul.

„Purtaţi-vă sarcinile unii altora si astfel veţi împlini legea lui Hristos. Dacă vreunul socoteşte că este ceva, măcar că nu este nimic, se amăgeşte singur. Fiecare să-şi cerceteze fapta lui şi atunci va avea cu ce să se laude numai în ce îl priveşte şi nu cu privire la alţii; căci fiecare îşi va purta sarcina lui însuşi" (versetele 2-5). Îndemnul se adresează acum acelora care erau duhovniceşti, nu referitor la atitudinea lor fată de acela care săvârşise vreo greşeală, ci cu privire la relaţiile dintre ei. Ei trebuiau să poarte sarcinile unii altora. Dragostea singură putea să-i conducă pe un astfel de drum, fiecare uitând sarcina sa proprie, pentru a o purta pe aceea a fratelui său. Nu era acesta exemplul pe care li-l dăduse în mod perfect Persoana adorabilă a lui Hristos? Dacă ei făceau aceasta, legea lui Hristos era lucru împlinit în ei. Era vreo nevoie să adauge o altă lege la aceasta? Povara era purtată şi continua să fie purtată. Aşa se purtau faţă de Galateni aceia care voiau să-i readucă la Lege, sau erau dintre aceia care, punând pe spinarea altora sarcini grele de purtat, ei nu se atingeau de ele nici măcar cu unul din degetele lor (Luca 11.46)? Fiecare să pună la probă sau mai degrabă să deosebească propria sa lucrare (Romani 12.2; Filipeni 1.10; Efeseni 5.10). Oamenii aceştia lucraseră pentru Domnul? Ei ar avea cu ce să se laude, dacă ar fi fost instrumentele unei lucrări pentru Hristos; dar puteau ei să facă acest lucru? Nefiind nimic, ei credeau că sunt ceva şi se înşelau singuri. Fără îndoială, ei nu puteau să se laude cu ceea ce făceau acum, pentru că altul făcuse lucrarea printre Galateni. Şi cu siguranţă, ei nu se gândeau să poarte sarcina fraţilor lor, ci fiecare dintre ei va purta sarcina lui însuşi când responsabilitatea lor va fi pusă în cauză.

„Cine primeşte învăţătura în Cuvânt, să facă parte din toate bunurile lui şi celui ce-l învaţă" (versetul 6). Acest verset care pare că vine aici puţin abrupt şi fără legătură cu ceea ce este mai înainte, introduce, poate cu două scopuri, un adevăr incontestabil. Pe de o parte inimile noastre egoiste, deşi primind bucuros învăţătura din Cuvânt, sunt cu uşurinţă mult mai ocupate de propriile lor interese decât de acelea ale lucrătorilor trimişi de Domnul şi ar fi dispuse să fie mai puţin darnice faţă de aceia care ne învaţă. Se potriveşte felul acesta de purtare cu ceea ce ne este spus aici: „să facă parte din toate bunurile lui şi celui ce-l învaţă?" Problema primirii de oaspeţi, a hranei, a veşmintelor este tratată temeinic printr-o frază asemănătoare, fără să excluzi, se înţelege de la sine, ajutorul bănesc. Dar această frază ar putea de asemenea să facă aluzie într-un fel ocolit la pretenţiile învăţătorilor iudaizanţi care ar fi putut să se laude faţă de Galateni de a nu căuta bunurile vremelnice si de a nu avea alt scop, învăţându-i, decât perfecţionarea Neamurilor, în contrast cu Pavel, care deşi primise har şi apostolat pentru ascultarea credinţei printre Neamuri, îi îndemna la dărnicie. Sub aparenţele dezinteresării, aceşti fraţi mincinoşi aveau, cum se vede în această epistolă, un alt scop decât banii. Ei voiau să dobândească oameni „plini de râvnă faţă de ei", să-şi creeze adepţi, excluzându-l pe apostol.

„Nu vă înşelaţi: „Dumnezeu nu Se lasă să fie batjocorit". Ce seamănă omul, aceea va şi secera. Cine seamănă în firea lui păcătoasă, va secera din firea păcătoasă stricăciunea; dar cine seamănă în Duhul, va secera din Duhul viata veşnică. Să nu obosim făcând binele, căci la timpul potrivit vom secera, dacă nu vom cădea de oboseală. Aşadar, cât avem ocazie, să facem bine la toţi, dar mai ales celor din casa credinţei" (versetele 7-10).

Acest pasaj revine la subiectul fundamental şi permanent al Epistolei. Religia cărnii nu poate absolut să se împace cu aceea a Duhului. Alianţa celor două este imposibilă; acestea sunt două terenuri în întregime separate. A voi să le confunzi sau să le uneşti, este a te amăgi singur; mai mult, înseamnă a-L „batjocori pe Dumnezeu". Pentru acela care seamănă în firea păcătoasă nu există decât un seceriş posibil: putrezirea; şi această epistolă în întregime arată că religia pe care căutau s-o impună Galatenilor nu era altceva decât religia cărnii. La ce ducea ea? Am văzut de-a lungul epistolei. Dar unde ducea umblarea opusă? „Cine seamănă în Duhul va secera din Duhul viata veşnică". Si ce este viata veşnică, dacă nu o viaţă spirituală şi divină corespunzând firii lui Dumnezeu, capabilă de a-L cunoaşte şi de a se bucura de El, o viaţă sfântă şi neîntinată înaintea lui Dumnezeu, în iubire, o viată care se rezumă, în cunoaşterea unei Persoane: Hristos! Nici un amestec posibil cu semă-năturile şi secerişul cărnii. Însemna să-L batjocoreşti pe Dumnezeu, preferând pe acestea din urmă secerişului din Duhul, fericirii fără margini a părtăşiei cu Hristos şi a posesiunii vieţii din Dumnezeu! Şi încă, această viată veşnică trebuia să se arate nu numai în părtăşia cu Hristos, ci făcând bine. Să nu obosim în aceste semănături şi vom secera la timpul potrivit; şi, în plus, să nu uităm că dacă suntem chemaţi să ajutăm mai ales pe aceia din „casa credinţei", dacă se prezintă ocazia, noi trebuie să ajutăm şi să încurajăm prin înţelegerea noastră pe toţi aceia care, nefăcând parte din această casă, trec prin lipsurile şi suferinţele din această lume sărmană, încovoiaţi sub urmările păcatului.

Cât de potrivit era îndemnul cuprins în versetele acestea ca să-i readucă la starea de a se bucura de adevărata fericire şi de deplina libertate a harului!

„Uitaţi-vă cu ce litere mari v-am scris cu însăşi mâna mea! Toţi cei care doresc să arate bine în fata oamenilor, vă silesc să primiţi tăierea împrejur, numai ca să nu sufere ei prigonire pentru crucea lui Hristos. Căci nici ei, care au primit tăierea împrejur, nu păzesc legea, ci voiesc doar ca voi să primiţi tăierea împrejur, pentru ca să se laude ei cu trupul vostru. In ce mă priveşte, departe de mine gândul să mă laud cu altceva decât cu crucea Domnului nostru Isus Hristos, prin care lumea este răstignită faţă de mine şi eu faţă de lume. Căci în Hristos Isus nici tăierea împrejur nici netăierea împrejur nu sunt nimic, ci a fi o creaţie nouă. Şi peste toţi cei care vor umbla după regula aceasta şi pentru Israelul lui Dumnezeu să fie pace şi îndurare" (versetele 11-16).

Apostolul arată aici toată grija sa pentru aceste adunări scumpe ale căror pericole el le calcula. El nu scrisese cu însăşi mâna lui o scrisoare întreagă pentru nici o altă adunare. El lămureşte motivele, acelora care voiau să-i facă să primească tăierea împrejur, căci se sustrăgeau astfel prigoanei din cauza crucii lui Hristos. Noi am văzut pe larg de la începutul acestei epistole, că crucea Iui Hristos pune capăt omului şi firii păcătoase. Ce sens are atunci legea? „Eu am murit faţă de Lege". „Cei ce sunt ai lui Hristos Isus şi-au răstignit firea păcătoasă (carnea)". Dar aceia care îi constrâng pe Galateni să se taie împrejur nu păzesc legea. Atunci pentru ce tăierea împrejur? Ei scot de aici folos pentru ei înşişi, pentru ca să se laude cu trupul lor.

Adevărul este că ei dădeau înapoi dinaintea prigonirii pentru Hristos şi că se alipeau de religia care păstrează formele iudaice, pentru că nu puteau să se hotărască să aibă înfăţişare proastă, nici să înlăture în întregime firea păcătoasă ca pe un lucru care nu merită decât crucea (5.24). Era o fală, chiar înaintea păgânilor, să aparţii unei religii care recunoştea un singur Dumnezeu, dar nu unei religii care condamna lumea. Iudeul în carne era jignit din cauza aceasta, mai mult chiar decât păgânul, pentru că religia aceasta îl făcea să piardă renumele, faima cu care el fusese investit înaintea altora, din cauza cunoştinţei ce o avea despre Singurul Dumnezeu adevărat. Dar, dacă ei erau răstigniţi cu Hristos, unde ar mai fi pricina de laudă?

Apostolul exclamă: „Să mă ferească Dumnezeu, în ce mă priveşte (când ei au asemenea intenţii, planuri) să mă laud cu altceva, decât cu crucea Domnului nostru Isus Hristos". Iată cuvântul sfârşitului. Această epistolă este crucea aplicată la tot ceea ce este al omului şi al firii păcătoase. Dar el adaugă încă un cuvânt care rezumă, completează şi domină totul: „crucea prin care lumea este răstignită fată de mine si eu fată de lume". Acest cuvânt de la sfârşit se uneşte astfel cu cel de la început: „El S-a dat pe Sine Însuşi pentru păcatele noastre, ca să ne smulgă din acest veac rău" (Galateni 1.4). Ce rămâne? Omul a dispărut în judecată, cu tot ce este din firea păcătoasă şi cu tot ce este din lume.

Legea, când este vorba de creştin, nu mai găseşte cui să se adreseze. Nimic nu mai dăinuie din ceea ce are legătură cu vechea creaţie; rămâne numai ceea ce are legătură cu noua creaţie. „În Hristos Isus, nici tăierea împrejur, nici netăierea împrejur nu sunt nimic, ci a fi o creaţie nouă: aceasta este lotul.

La versetul 16 apostolul invocă pacea şi îndurarea peste toţi cei ce vor umbla după dreptarul acesta, acela al unei creaţii noi. El încurajează în aceeaşi binecuvântare Israelul lui Dumnezeu. Sunt Israeliţii care cred acum în evanghelie şi care au, cum se cuvine, toată aprobarea lui Dumnezeu, toată bunăvoinţa Sa.

„De acum încolo nimeni să nu mă mai necăjească, pentru că port semnele Domnului Isus în trupul meu. Fraţilor, harul Domnului nostru Isus Hristos să fie cu duhul vostru! Amin" (versetele 17-18).

De acum încolo apostolul nu vrea noi tulburări asupra acestui subiect. Totul s-a spus. Cât despre sine, el arată în trupul său ceea ce adevărul pe care îl vesteşte sus şi tare atrage pe cei credincioşi. Aceşti adversari să arate pe trupurile lor aceleaşi urme! Acestea sunt semnele Domnului Isus. Vor fi văzute, ca mărturie veşnic pe trupul Său. „Harul (cât de bine merge, se potriveşte această expresie cu conţinutul epistolei!) Domnului nostru Isus Hristos (singurul lucru pe care li-l urează!) să fie cu duhul vostru, fraţilor" (carnea neavând nici o binecuvântare de aşteptat de la har!). Această iubire mare îmbrăţişează pe toţi cei care sunt ai Lui!

Introducere - Galateni (J. N. Darby)

Subiectul epistolei: îndreptăţirea prin har; imposibilitatea unirii legii cu evanghelia

Epistola către Galateni ne înfăţişează marea sursă de întristare şi de lupte pentru apostolul Pavel în locurile unde a predicat evanghelia, sursă care era în acelaşi timp mijlocul principal folosit de vrăjmaş pentru a strica această evanghelie. În dragostea lui, Dumnezeu a făcut ca evanghelia să răspundă nevoilor omului, dar vrăjmaşul a făcut ca ceea ce mai poartă încă acest nume să fie coborât la nivelul voinţei şi orgoliului omului şi al stricăciunii inimii lui naturale, făcând din creştinism o religie pe măsura inimii omului, în loc să fie expresia inimii lui Dumnezeu – a Dumnezeului întru totul sfânt – şi a descoperirii pe care ne-a dat-o, în iubirea Lui pentru noi, pentru a ne aduce în comuniune cu sfinţenia Lui. În acelaşi timp, în această epistolă vedem legătura dintre învăţătura iudaizantă a celor care împiedicau lucrarea apostolului, şi atacurile continue împotriva slujbei sale, pentru că această slujbă îşi avea sursa direct din puterea Duhului Sfânt şi din autoritatea directă a unui Hristos glorificat, arătând că omul este complet falimentar şi că iudaismul, care recurge la resursele omului, era în totul abandonat de Dumnezeu. Combătând eforturile iudaizanţilor, apostolul restabileşte ca o necesitate principiile elementare ale îndreptăţirii prin har.

Referiri la această luptă cu spiritul iudaizant, prin care Satan căuta să distrugă adevăratul creştinism, când apostolul urmărea să susţină libertatea şi autoritatea slujbei sale, se regăsesc într-o mulţime de pasaje în epistolele către corinteni, filipeni, coloseni şi Timotei, şi, ca evenimente istorice, în cartea Faptele Apostolilor. În epistola pe care o studiem acum, aceste două subiecte sunt tratate direct şi în mod oficial. În consecinţă, evanghelia este redusă la cele mai simple elemente, şi harul la cea mai simplă expresie a lui, iar faţă de eroare problema este prezentată cât se poate de categoric, opoziţia ireconciliabilă dintre cele două sisteme – evanghelia şi iudaismul – fiind expusă foarte clar.

Dumnezeu a permis ca Adunarea să fie invadată de principiile iudaismului chiar din primele zile ale existenţei sale pentru ca noi să avem un răspuns dat prin inspiraţie divină faţă de aceste principii care urmau să fie dezvoltate în sisteme organizate, sisteme care cer supunerea copiilor lui Dumnezeu, având pretenţia de a fi Biserica lui Dumnezeu şi singura slujbă recunoscută de Dumnezeu. În această epistolă putem vedea clar care este sursa directă a adevăratei slujiri potrivit evangheliei pe care Pavel o predica naţiunilor;vedem clar imposibilitatea de a uni legea cu evanghelia, de a pune împreună supunerea faţă de porunci şi deosebirea făcută între zile cu libertatea cerească şi sfântă la care am fost aduşi prin Hristosul înviat, altfel spus, imposibilitatea de a asocia religia cărnii cu cea a Duhului.

Introducere - Galateni (H. Rossier)

Dacă ai întreba pe aceia pe care acest subiect îi preocupă, câte religii sunt în lume, ei ar întocmi fără îndoială o listă foarte lungă, începând de la toate abaterile de la Descoperirea de la început pentru a ajunge în sfârşit la religia iudaică şi la creştinism. Dar, de fapt, n-au existat niciodată în lume decât două religii şi acestea sunt în opoziţie directă una cu cealaltă. Prima este religia cărnii (a firii păcătoase), a doua religia Duhului, acest dar al lui Dumnezeu oferit credinţei într-o mântuire gratuită. Prima din aceste religii este tot atât de veche pe pământ ca şi păcatul omului, a doua tot atât de veche ca şi Răscumpărarea, ceea ce face să le găsim pe amândouă la originea istoriei noastre. Chiar de

la început ele sunt personificate în faptele a doi oameni, Cain şi Abel. Ne este de ajuns să-i privim un moment pentru a descoperi caracterele religiilor lor şi a vedea că ele nu se pot împăca una cu alta. Să începem cu Cain:

Religia sa, aceea a cărnii, oferă trei trăsături distinctive.1. Ea pretinde că omul căzut este capabil să dobândească o îndreptăţire care să-l facă să fie primit de Dumnezeu. Ea crede că făcând binele — căci ea nu se îndoieşte că omul, în ciuda căderii, nu ar fi capabil să facă binele — el va putea să fie primit şi recunoscut de Dumnezeu ca îndreptăţit. Să notăm imediat că acest principiu nu cunoaşte două lucruri: dreptatea lui Dumnezeu care trebuie neapărat să-l condamne pe păcătos, şi dragostea lui Dumnezeu care îi este oferită în Hristos pentru a-l îndreptăţi.2. A doua trăsătură distinctivă a religiei cărnii este că ea ignoră total starea de ruină a omului, cum este uşor să ne asigurăm despre acest lucru prin prima trăsătură de care am vorbit. Ea caută ceva bun în om pentru a-1 prezenta lui Dumnezeu. Pentru ea, omul este păcătos, fără îndoială; ar fi cu adevărat nebun cine ar nega-o; dar el nu este definitiv pierdut: căci un obiect pierdut, trebuie să fim de acord, nu poate sluji la ceva.3. A treia trăsătură distinctivă a religiei cărnii este că ea ignoră starea lumii. Ea nu ştie că lumea este în ochii lui Dumnezeu un lucru blestemat, care nu mai trebuie să-şi arate aptitudinile şi asupra căruia judecata Sa definitivă este rostită.

Aceste trei necunoaşteri: a lui Dumnezeu, a omului şi a lumii se întâlnesc în Cain. El, un om nedrept, crede că Dumnezeu trebuie să ia în consideraţie jertfa sa şi să o primească, pe un temei de dreptate, în virtutea eforturilor sale serioase. El, despărţit de Dumnezeu prin păcat, are destulă încredere în el însuşi pentru a se prezenta înaintea lui Dumnezeu cu rezultatele muncii sale. El, blestemat, vine să aducă lui Dumnezeu roadele unui pământ blestemat, ca şi cum această lume putea fi înaintea lui Dumnezeu ceea ce ea era înaintea căderii.

În contrast cu religia lui Cain, o găsim pe aceea a lui Abel, care n-are nici o trăsătură comună cu prima. Ea nu este bazată nici pe om, pe care îl socoteşte păcătos şi pierdut, nici pe energia şi resursele pe care el poate să le ofere, ci pe o jertfă adusă odinioară de Dumnezeu însuşi, pentru a îmbrăca cu ea pe omul şi pe femeia vinovaţi (Geneza 3.21), pe harul care oferă valoarea ei, care o aduce la Dumnezeu şi permite păcătosului să se apropie de El, ca fiind din plin îndreptăţit de orice păcat. Iată ce este la baza religiei Duhului, care se mişcă în lucrurile nevăzute, singura bază recunoscută de Dumnezeu ; omul, nici carnea (firea păcătoasă) neavând aici nici o parte, după cum epistola pe care dorim să o analizăm ne-o dovedeşte din belşug, nu avem nevoie să ne întindem mai mult asupra acestui punct.

Dar, veţi spune, între aceste două contraste absolute nu este cazul să se introducă un al treilea element care să le împace? N-a aprobat Dumnezeu religia cărnii, dând Legea poporului Israel? Este adevărat că Dumnezeu a dat o religie omului în firea lui păcătoasă, dar cu ce scop? Tocmai pentru a scoate bine în evidenţă ceea ce este firea păcătoasă a omului, pusă în cele mai bune condiţii de educaţie posibile. Niciodată ruina omului n-ar fi fost dovedită, niciodată incapacitatea sa de a dobândi o îndreptăţire înaintea lui Dumnezeu n-ar fi fost demonstrată, niciodată credinţa ca singur mijloc de a fi îndreptăţit n-ar fi fost stabilită, niciodată n-ar fi fost manifestată starea deznădăjduită a omului şi a lumii care, după ce a încălcat Legea, a lepădat în mod definitiv pe Hristos, singurul mijloc de mântuire, niciodată necesitatea de a te naşte şi de a fi însufleţit din Duhul, carnea neslujind la nimic (Ioan 3.5; 6.63), n-ar fi fost proclamate, dacă Legea n-ar fi fost dată.

Legea era perfectă, sfântă, bună, divină în natura sa, dreaptă în toate cerinţele sale; nu exista o urmă de păcat în ea, dar firea omului, căruia ea îi era dată, o făcea cu totul nefolositoare ca mijloc de a veni la Dumnezeu şi de a dobândi o îndreptăţire înaintea Lui. Ea era „slabă din pricina firii păcătoase". Legea este deci dată nu ca regulă firii păcătoase, ci pentru a-i închide gura, pentru ca toată lumea să fie „vinovată înaintea lui Dumnezeu", pentru a-i aduce omului cunoştinţa păcatului şi a-1 face nes-pus de păcătos, pentru a aduce mânia, pentru a omorî; într-un cuvânt, pentru a-1 ucide pe omul vechi şi nu pentru a-1 mântui. Deci era nespus de mare adevărul pe care trebuia să-l probeze şi care nu putea fi dovedit prin nici un alt mijloc decât punându-l pe om sub Lege. Iată pentru ce Legea nu presupune că omul ar fi pierdut; ea vine să dovedească lucrul acesta. Ea nici nu spune mai dinainte că omul ar fi incapabil să se îndreptăţească; ea îi aduce mijlocul de a arăta dacă posedă această capacitate: „Fă aceasta şi vei trăi". Iată de asemenea pentru ce ea nu dezvăluie dintr-o dată starea lumii. Această stare nu poate fi dovedită decât prin lunga istorie a stării unui popor sub lege, în prezenţa tuturor chemărilor lui Dumnezeu si în sfârşit în prezenţa unui Mântuitor.

Am văzut simpla religie a firii păcătoase în Cain, apoi Legea, religia lui Dumnezeu dată firii omului păcătos în poporul iudeu. Dar rămâne încă o a treia formă a religiei firii păcătoase, o adevărată capodoperă a Satanei pentru a-1 înşela pe om, religia despre care Epistola către Galateni ne vorbeşte pe larg. Capcana în care Galatenii erau gata să cadă şi care deja îi atinsese în parte, era începutul acestei noi forme a religiei firii păcătoase, care de atunci s-a dezvoltat sub numele de creştinătate.

Cu ocazia întoarcerii lor la Dumnezeu, Galatenii, ca toţi credincioşii sub har, primiseră Duhul în virtutea credinţei: „Aţi crezut în El", este spus, „şi aţi fost pecetluiţi cu Duhul Sfânt al făgăduinţei" (Efeseni 1.13). Religia lor nu era deci religia cărnii, ci a Duhului. Ei fuseseră eliberaţi de robia păcatului, pentru a fi introduşi în deplina libertate a copiilor lui Dumnezeu. Ei primiseră, prin credinţă, pe Hristos ca Mântuitorul lor. Ei erau mântuiţi prin har. Credinţa în Hristos fusese punctul lor de plecare pentru a intra în toate drepturile lor. Ei erau copii ai lui Dumnezeu, bucurându-se de libertatea harului, iar slava Mântuitorului lor le era asigurată pentru viitor.

Dar această privelişte atât de frumoasă şi atât de simplă se schimbase curând. Învăţători iudaizanţi, adversari înverşunaţi ai unui har fără amestec, veniseră să-i înveţe că ei trebuiau să adauge ceva la ceea ce primiseră prin slujba apostolului Pavel. Aceste adunări, ieşite dintre Neamuri, nu ştiau că ceea ce li se propusese să adauge la religia Duhului era religia firii păcătoase. „După ce aţi început prin Duhul", zice apostolul, „acum să sfârşiţi în firea păcătoasă?" (Galateni 3.3). Aceşti învăţători iudaizanţi nu puneau la îndoială harul, dar vorbeau despre perfecţiunea creştinului prin lege. Acesta era în acelaşi timp un mijloc de a rămâne alipiţi de vechea ordine de lucruri, de a nu termina cu firea păcătoasă, de a păstra legea ca regulă de viaţă şi de a nu întoarce spatele lumii. Legea, dată de Dumnezeu, devenea instrumentul Satanei pentru a îndepărta pe creştin de Dumnezeu şi de Hristos. Puţine reguli ceremoniale însemnau atât de puţin! Creştinii dintre Iudei nu făcuseră, nu făceau ei încă aceste lucruri? Câteva sărbători? Unde era răul? Tăierea împrejur? Nu era aceasta o chestiune de frăţietate mai strânsă, pentru a se alipi mai intim de fraţii iudei? Aceasta nu era fără îndoială acel „nimic de adăugat, nimic de scos" care caracteriza creştinismul Colosenilor si le arăta că totul era în Hristos si că Hristos era totul, dar diferenţa era atât de nesemnificativă! Pentru ce să-ţi pierzi timpul discutând aceste lucruri?

De fapt, acest amestec distrugea baza însăşi a creştinismului. El devenea baza unui sistem nou care, după ce a restabilit pe omul vechi, nu mai accepta condamnarea sa completă, nici moartea, nici răstignirea firii păcătoase, nici nimicirea îndreptăţirii omeneşti, nici judecarea definitivă a lumii.

Acest sistem atât de modest în primele lui manifestări, a înflorit de atunci; el este religia de astăzi; el o va părăsi chiar în curând, pentru a cădea în necredinţă completă, căci suntem în ajunul lepădării de credinţă. Dar niciodată nu se găseşte în sistemele religiei omeneşti, sfârşitul

celor trei lucruri menţionate la începutul acestor pagini ca trăsătură care caracterizează religia firii păcătoase: sfârşitul omului şi al dreptăţii sale, sfârşitul lumii; când a înţeles puterea acestor lucruri, un credincios nu poate să facă altceva decât să iasă din sistemele religiei omeneşti.

Religia Duhului cunoaşte aceste lucruri şi se desparte de ele, căci ea este bazată pe o cu totul altă cunoaştere: „Dacă este cineva în Hristos, este o creaţie nouă: cele vechi s-au dus; iată, toate s-au făcut noi" (2 Corinteni 5.17). Iată pentru ce toată epistola noastră, în plin acord cu epistola către Romani, este plină de aceste subiecte: dreptatea divină; omul în întregime dat la o parte; legea fără putere; lumea judecată; un om nou, un al doilea om introdus, Hristos, cu care primul om n-are nici un punct de legătură, decât prin nevoile sale!

Dacă încercăm să rezumăm ceea ce am spus, găsim aceste patru adevăruri pe care Evanghelia ni le prezintă:

Sfârşitul omului vechi pentru a introduce pe omul cel nou. Este un fapt absolut definitiv şi complet. Înaintea lui Dumnezeu nu rămâne decât ultimul (adică omul nou).

Sfârşitul cărnii (adică al firii păcătoase). Eu sunt răstignit. Nu rămâne decât Duhul ca având o valoare înaintea lui Dumnezeu. „Cei care sunt ai lui Hristos Isus şi-au răstignit firea păcătoasă împreună cu patimile şi cu poftele ei" (Galateni 5.24).

Sfârşitul legii, în acest înţeles că, neadresânduse decât firii păcătoase pentru a o înăbuşi prin măsuri categorice, ea nu mai are raţiunea de a fi pentru a dobândi îndreptăţire, „căci Hristos este sfârşitul Legii, pentru îndreptăţirea oricărui credincios" (Romani 10.4; Matei 5.17; Galateni 3.24). Sfârşitul lumii. Noi am fost smulşi din acest veac rău; dar cerul şi slava ne aparţin, noi fiind una cu Isus (Galateni 6.14).

A nu recunoaşte aceste adevăruri însemna părăsirea chiar a creştinismului, şi iată pentru ce epistola către Galateni este singura care nu începe prin nici o mărturie de afecţiune, cu toate că ea exprimă durerile adânci ale unei iubiri pline de nelinişte şi care merge până la a pune la îndoială prezenţa vieţii divine (Galateni 4.19).

clickbible.org